

REDACȚIA

Deak Ferencz-utca nrul 20.

ABONAMENTUL

Pe un an .. 20 cor.
Pe șase luni .. 10
Pe trei luni .. 5Pe 10 de Duminecă pe an 4
coroane.Pentru România și America
10 coroane.Pentru România și străinătate
peșterii de zi pe an 40 franci

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Deak Ferencz-utca nrul 20.

INSERTIUNILE

de un șir zăruind: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 bani
de fiecare publicațiune.Manuscripte nu se
înapoiază.

Telefon oras și comitat 52.

Încetul cu încetul.

Încă vara trecută, — cam de mult acum pentru o lume, în care toate se desfășoară cu multă răpeziciune, — se pornise prin coloanele ziarelor așa zise »bine informate« vestea că guvernul ungar are gata proiectul pentru reforma electorală.

Am zis atunci, că lucrul acesta nu poate să fie adevărat, și azi toată lumea știe că aveam dreptate: nu era gata atunci proiectul și nu e nici astăzi.

De unde puteam ști chiar mai bine decât cei »bine informați«, ce se petrece prin birourile ministeriale din Budapesta?

Nu știam, ce se petrece, dar îi cunoșteam pe oameni și dedeam cu socoteală, ce nu se poate petrece.

Necesitatea unei reforme electorale, făcute în sens european e încă de mult recunoscută și oamenii de stat ai Ungariei au recunoscut-o și ei, nici unul dintre dâșii nu s'a încumătat însă a încerca, fiind-că nici unul nu se simte 'n stare s'o facă.

Cum am fi putut să credem, că va fi în stare s'o facă actualul guvern, în care ministru de interne e mai presus de toate nobilul conte?

O reformă electorală, da, ar fi putut și ar putea să facă, dar nu una europeană, potrivită cu spiritul timpului, în care trăim, și cu nevoile adevărate ale statului ungar. Și tot mai stăruim în credința, că azi numai o asemenea reformă e cu putință.

Mult ne bate dar gândul, ca ceea-ce nu era adevărat astă-vară, n'are să fie adevărat nici la vară.

Monumentalul discurs, pe care l'a rostit mai presus de toate Andrássy, ne dă prea multe temeieri pentru credința aceasta.

Se vede cât de colo, că nu la dietă se adresează, nici la țară, ci la cu totul alții și-și dă silința de a arăta cuvintele, pentru care în Ungaria nu e cu putință și nici nu e de nevoie o reformă prea de tot europeană.

După toate semnele însă efectul discursului a fost cu totul contrar, și e o adevărată mulțumire să vezi silințele ce-și dau alți ministri, ca să dreagă ceea ce a stricat mai presus de toate nobilul lor coleg dela interne.

Țiind să pară om modern și vrednic de înalta sa pozițiune, acesta a admis un întreg șir de premise adevărate, dar s'a dat la o parte, când vorba era să primească și concluziunea ce rezultă din ele cu necesitate apodictică. E lucru firesc, că lumea, admitând premisele, trage și concluziunea, în fața căreia mai presus de toate nobilul orator e cuprins de oroare.

El admite, că în Ungaria sunt afară de maghiari și români, germani, slovaci, sârbi și ruteni, că aceștia ar fi, dacă i-am număra la un loc, mai mulți decât maghiarii, că încercarea de a-i maghiariza nu poate să reușească și că nu trebuie să se facă încercarea aceasta, dar trage din aceste premise adevărate concluziunea, că e drept și cu minte, ca în Ungaria întreaga administrațiune și justiția întreagă să fie maghiară și numai maghiară și ca milioanele de copii ai nemaghiarilor să fie oprîți în dezvoltarea lor prin siluirea limbii maghiare, pe care nu pot s'o învețe.

Cu totul alta e concluziunea, care rezultă. Nici odată, așa zice, el, Ungaria nu poate să devie un fel de Elveție.

Dar nici nu zice nimeni, că trebuie să devie! Dacă e adevărat ceea ce a zis mai presus de toate nobilul orator, ea este, în adevăr este un fel de Elveție și trebuie să fie și organizată potrivit cu această fire adevărată a ei, dacă e vorba să se poată susține ca stat deosebit.

În zadar se îndulcește celalalt nobil conte și încearcă a face ca lumea să creadă, că nu sunt siluite milioanele de copii, ci li-se dă numai puțința de a se face mai capabili de fericire învățând limba maghiară. Ceea ce întrece măsura e știut în cele din urmă de toată lumea.

Nobilii conți, dacă țin să li-se treacă noblețea, trebuiau să vorbească verde și deschis și să zică: »Toate sunt adevărate, bune și frumoase, dar sunt în țara aceasta o mulțime de slugi ale noastre și o mulțime de odrasle din viță nobila, tot oameni buni și nouă scumpi, pe care trebuie să-i căpătuim, și toți aceștia ar rămânea peritori de foame, dacă am face ceea ce ar trebui să se facă.«

Acesta e adevărul. Nu e la mijloc cestiunea de naționalitate ci căpătuiala, și nu pentru că nu vor, ci pentru că nu pot se tot codesc oamenii de stat ai Ungariei.

Ne apropiem încetul cu încetul nu de rezolvarea conflictului, ci de timpul, în care toată lumea să se fi convins despre incapacitatea politică a actualului stat ungar.

Ce va urma după aceea, asta n'o mai scrutăm.

Văzând însă cele petrecute până acum, ni-se impune convingerea, că actualul guvern ungar, care a făcut numai ceea ce i-s'a impus cu toată hotărârea, niciodată nu va putea să facă din propriul lui îndemn reforma electorală.

Prea sunt multe interesele particulare, pe care ar trebui să le nesocotească, prea sunt deprinși din neam în neam a lua statul drept un fel de apanagiu al lor, și nu au nici destul avânt patriotic, nici destulă au-

toritate, ca să poată restabili echilibrul firesc în viața comună a patriei lor.

Să dovedească, dacă pot, că rău i-am judecat, să ne dea de rușine, și ne vom pleca cuprinși de sinceră căință în fața lor.

Libertatea învățământului.

De dr. U. T. Mihaiu.

I.

Libertatea învățământului are matca ei ca toate celelalte libertăți în epocile revoluționare.

Școala a născut sub și prin revoluții. În ceasul când națiunile întinerite au prins conștiința de sine și au cântărit drepturile și măsurat obligațiunile, încep să vadă și în învățământ un atribut esențial și o datorință imprescriptibilă a puterii publice. Revoluțiile nu au transformat numai statele și politica, dar și instituțiunile școlare și pedagogia. Parlamentul e depoul voințelor și intereselor poporului, școala e rezervoarul unde vine inteligența democratică să se adape.

1) În evul mediu era învățământul, ca și politica în mâna clerului. Instrucțiunea e absolut liberă. De regulă se confia învățământul mănăstirilor, corporațiunilor confesionale, jesuiților etc. Dar el era și prin dascăli liberi și singuratici exersat. Statul avea sarcini prea multe pentru a adăogi la ele și povara școlilor. Metodele de instrucție erau libere, diverse, individuale. Curtea ori guvernul nu avea habar ce se întâmplă pe băncile școalelor, aceasta interesă mai mult clerul.

Libertatea învățământului nu cunoștea alte limite, decât acelea impuse libertății religioase. În țări catolice unde era religia protestantă tolerată și adese persecutată, există o libertate foarte mică și chiar nici o libertate de învățământ. Pasiunile și ereziile evului de mijloc au împedecat și paralizat progresul învățătorei școlare. Celebră e revocațiunea Edictului de Nantes prin Ludovic XIV în Franția și despotismul religios a lui Iacob II din Anglia, care au dus la masacre și revoluțiuni oribile. De aceea e bine ca libertatea învățământului și a bisericei să fie absolută și completă.

Problema învățământului nu a fost în nici o țară mai principial discutată decât în Franția, care era la 1789 soarele pe orizontul Europei. Ori-ce progres în acest imperiu a înmărit rațiunea și perfectibilitatea umană. Toate popoarele s'au împropătat la marele izvor de ideia revoluțiunei din 1789, numai Ardealul a moțait în somnolența seculară fără să vadă și să profite de răsăritul nou de lumină.

SEGEDINUL E ORAȘ VESTIT

Acolo se pot căpăta cele mai ieftine Oroloage și bijuterii, mai ieftine de cât ori unde. Nu-i de lipsa să ne dăm bani în mâni străine. Cine vrea să se convingă depre toate acestea, sa ceară un catalog mare ilustrat, ce se trimite gratuit, dela **Scheiner Samu**, juvaeriu în Szeged. Acolo se capătă un orologiu de argint dela 5 floreni începând, inel de aur, cu 14 carat dela 2 fl. 50 cr. în sus, cercei de aur dela 1 fl. 50 în sus, lanț (colier) aur 4 fl. 50 cr., un orologiu de nikel dela 2 fl. 50 cr. în sus, un vecker dela 1 fl. 50 în sus. Porto gratuit.

Și în Prusia e un sistem de învățământ model, dar el nu reprezintă în evoluția lui peripețiile interesante și conexitatea intimă cu marele curent democrat ca în țara galofranconă. Aici au produs marile schimbări politice mari schimbări în sistemul școlar. Nu există un singur eveniment în progresul politicii moderne de care să nu fi profitat și școala imediat.

2. Franca.

Problema libertății ori reglementării învățământului, se discută întâia dată, larg și cu temei pe tribuna revoluțiunii franceze în 1789. Figurile distinse, care au luat parte la această sesiune însemnată au fost: Mirabeau liberal-radical, Danton liberal-moderat, și Robespierre, despot intransigent.

Mirabeau se exprimă astfel: »Dacă statul ar fi însărcinat să supravegheze școlile publice, învățământul ar fi subordonat vederilor lui, care nu sunt totdeauna conforme intereselor poporului. Corpul învățătoresc nu va depinde deci de stat. În materia asta se poate evoca interesul învățătorilor, emulațiunea elevilor și privegherea părinților, dar cenzura publică numai în dezvoltarea științelor speciale, ca medicina, chirurgia, farmacia unde legislatorul are a preveni abuzuri criminale«.

Marele tribun cere independența învățământului, nu supravegherea lui, nici chiar prin stat. Statul are cel mult un drept polițienesc în materia școlară, așa ca în alte branșe, nimic mai mult.

Danton acceptează ideea școlilor naționale, dar revendică pentru copii familiilor libertatea a dispune absolut liber de copiii lor. Prin insistența și influința lui Danton s'a redigeat legea fundamentală asupra învățământului, a cărei text e următorul: »*Convențiunea națională declară, că vor fi etablismente naționale, unde copiii vor fi crescuți și instruiți în comun și familiile, care vreau să conzerveze copiii în casa paternă au dreptul a-i trimite la clase instituite particular pentru scopul acesta, ca să primească instrucțiunea publică«.*

Danton împacă aici teoretic ideea națio-

nală a statului, cu concurența libertății familiei. Principiul mlădios a lui Danton e conciliabil ideea lui Mirabeau.

Contra lui Mirabeau și Danton e Robespierre, partizanul încarnat a învățatului exclusiv prin stat. El pretinde ca toți copiii să fie educați la oaltă, separați de părinții lor, în case naționale unde rămân închiși șase până șapte ani și crescuți prin profesori numiți de guvern. Robespierre vrea să răpească părinților misiunea creșterii care au obținut-o dela natură, dreptul sfânt a-și educa după plac copiii proprii. De aceea a strigat Gregoire în 31 VIII. 1795 către convențiune: *Aceasta e o crimă a lui Robespierre! Sub pretextul a face din ei spartani, face ilofți!*

La temniță. Curia din Budapesta a respins cererea de nulitate pe care a înaintat-o colegul nostru Stefan Pop dela »Libertatea« în contra sentinței aduse de tribunalul din Cluj, care pentru un apel electoral l-a osândit la *3 luni temniță și 800 cor. amendă.*

În curând dl Pop va trebui să plece la Seghedin, unde este loc vacant: numai acum a scăpat d'acolo celalalt redactor al »Libertății«, dl Ioanovici. Unul iese, altul intră la temniță, asta-i soarta jurnaliștilor români.

Concertul societății „Petru Major“.

— Raport special —

Budapesta, 21 Dec.

Activitatea semestrului acestuia atât de rodnică, de bogată și de românească a societății »Petru Major« a fost încununată cu un concert dat în seara de 15 Dec. în sala cea mare dela »Saskör«. Societatea depusese silințe extraordinare întru organizarea acestei festivități. Se pare că avântul de interes și de muncă manifestat anul acesta la societate a avut darul miraculos de a atrage până și interesul și concursul coloniei românești de aici. Ceea-ce nu s'ar fi bănuit nici odată, acuma s'a înfiripat: un cor românesc în Budapesta alcătuit din domnișoarele românce localnice și din studenți români.

Dl Dr. Leonida Domide a primit această grea

sarcină de a instrui și a dirigea corul și societate îi va mulțumi acestui fost membru al ei care totdeauna a fost atât de muncitor pentru binele societății.

Cuvântul de deschidere al președintelui societății, Pompiliu Nistor a accentuat însemnătatea colaborării dintre colonie și tinerime și nu a ascuns nici păcatul acestuia din urmă: prea puținul interes pentru societate. Corul mixt a avut două puncte: »Fântână cu trei izvoare« (G. Dima) și »Brumărelul« (I. Murășanu) Chiar și ca exterior corul a fost o desfătare pentru ochi, o salbă de românce tinere și vioaie în rândul întâi. Ca succes, el a desmințit în chip strălucit toate pronosticurile pesimiste atingând maximul de precizie, putere și desăvârșire cu puțință în astfel de împrejurări. »Brumărelul« ale cărei soluri au fost cântate de d-șoara Veturia Popp și de dl Mărcuș, a fost bisat.

Au urmat apoi două puncte: Liszt: »Oh! quand je dors«, G. Bizet: »Bergerette« și mai târziu E. Popp, »Marea curge« și »Supt arini«. I. Murășanu: »Flori de nufăr« și Gh. Dima »Supt fereasta mândrei mele«, toate cântate nu de vre-o persoană ocazională sau diletantă, ci de artistă în cel mai adevărat înțeles al cuvântului, d-șoara Valeria Popp. Numele ei mă scutește de-a mai stăruî asupra acestor puncte. O voce de o putere, finețe, mlădioșie, strălucire, o artistă de școala ei desăvârșită și de acel farmec cece-ritor ar fi un eveniment ori-unde, în ori-ce sală și în fața ori-cărui public. Aplausele fără sfârșit au dovedit că publicul știe înțelege și aprecia un astfel de eveniment. Ele au mai stors artistei un punct: »Dui, dui« un cântec popular din patria artistei, Maramurășul, plin de naiva drăgălășie și simplitate a poporului nostru.

Dar seara aceasta ne-a mai adus încă o mare desmerdare a urechilor. A fost o surpriză și o descoperire: dl Vasile Drumar. El a cântat din violină două bucăți: Hauser »Cântec de seară« și Bazzini »Le rond des Lutins« cu o virtuozitate și o școală care ne face să bănuim întrânsul un viitor artist.

Înterupând aceste puncte de muzică, dl Constantin Bucșan a citit conferința: »Primăvară literară«, făcând publicul cunoscut cu noua mișcare literară dela noi din Ardeal.

După program dans. Domnișoare puține dar harnice la dans. Animație, veselie bună și sinceră.

Public românesc puțin, nici unul dintre d-nii deputați.

Corul mixt a avut următoarele membre: dnele Crăciunel și Domide, d-șoarele Veturia și Cornelia Popp, d-șoarele Mezey, Forchescu, Ciubuș și Egri.

FOIȚĂ ORIGINALĂ A «TRIBUNEI».

CORBEIU.

Narațiune istorică de Ioan Slavici.

PARTEA I.

IV. O zi bună.

(Urmare).

»Mă iartă că-ți intru fără de veste și atât de dimineață în casă, dar mi-s'a spus, că peste zi ești dus și nu te pot găsi, iar, sările stai mai bucuros singur«.

Cel ce a grăit aceste vorbe era un domn mărunțal, care se oprise cu fața zimbitoare în pragul bibliotecii, unde Corbeiu cetea, ca de obicei mai nainte de a pleca la Plopiș, corespondența sosită cu posta de dimineața.

»Aa! — Huțanu! — strigă acesta inviorat și porni spre el. — Dar dimineața fie, ziua fie ori seara, mă bucur, că pot vedea și om iubit la casa mea, căci numai rar se întâmplă să se mai abată câte cineva pe la mine«.

Huțanu, acum profesor gimnasial, era unul dintre cei ce se despărțiseră în vâlmășagul vieții, preten și din copilărie, și din tinerețe, cu care mănecse din același blid și durmise la nevoe în același pat; era deci viuă și adevărată bucuria revederii, și ei își strânseseră mâna, apoi, după o clipă de șovăire, se îmbrățișară și se sărutară.

»Ei, cum se întâmplă să am bucuria aceasta? — urmă Corbeiu cuprinzându-l cu brațul, ca să-l ducă spre masă. Dar ce să-ți fac? — unde să te pun? — Ești în trecere ori poți să stai?«

Huțanu venise cu gând hotărât și nu era în stare să o ascundă aceasta.

»Nu, răspuse el așezându-se, — nu în trecere. Am plecat anume la tine, dar mult n'o să pot sta.«

»O zi, două?«

»Cam așa ceva, dacă mă ții.«

»Bun, — grăi Corbeiu grăbit. — Să iei o mică gustare, apoi, dacă n'ai altă treabă, mergem împreună, ca să-mi vezi gospodăria, o să vezi multe lucruri bune și frumoase, iar pe 'nsărate ne întorcem și stăm, ca odinioară, în toată tigna de vorbă.«

»Cum îți vine mai la îndemână — întimpină Huțanu.

»Deocamdată să chem feciorul — urmă Corbeiu — și să iau dispozițiuni să-ți aducă bagajul și să dea drumul trăsorii, cu care ai venit dela gară.«

»Asta nu! — strigă Huțanu răsând. — Mă știi, că-mi place să umblu pe jos: uite, cum mă vezi, așa am venit.«

Corbeiu se uită mai cu din adins la gherocul lui purtat și prăfuit mai ales în părțile lui pătate și fără de veste se ivi în gândul lui întrebarea »Ce va fi voind să ceara dela mine!?«

În vreme ce el sună să vie feciorul și-și luă dispozițiunile pentru gustare, pentru prânz și pentru seară, Huțanu îl măsură de sus până jos, se uită cu luare aminte împrejurul său și cuprinse într'un singur gând cele văzute de când intrase în preajma casei lui.

»Tu ai ajuns, precum văd, chiar mai bine decum știam — grăi dânsul cu invederată mulmire după-ce servitorul se depărtă.

»Da — răspuse Corbeiu cu inima deschisă — am viață liniștită și spor în toate. Am adunat fără de veste și cam și fără de voia mea fru-

moasă avere și adese-ori îmi dau seamă, că ași fi nedrept dacă m'ași plânge de cei-ce nu m'au lăsat să fiu judecător. Nu poți să-ți închipuiești, cât de ușor e să agonisești — urmă el cu vioșie: n'am avut decât să mă mulțămesc cu puținul, cu care eram deprins — pentruca avutul să-mi crească din ce în ce mai iute. — Dar tu cum o duci?«

»Bine — răspuse Huțanu voios. — Sunt sănătos, muncesc cu plăcere, am o soție, care-și poartă cu voie bună jugul, și Dumnezeu mi-a dăruit copii voinici și buni, buni copii.«

»Ești om fericit — îl întrepruse Corbeiu îndușoșat. — E mare lucru să ai copii — chiar și dacă n'ar fi dintre cei mai buni. — O fi greu, nu-i vorbă, dar e mare lucru.«

»Vorbești și tu ca orbul despre frumuseța perelor, pe care le miroase, — întâmpină Huțanu răsând. Nici închipuire nu poți să-ți faci, ce grădină e o casă plină de copii.«

»Câți ai?«

»Opt.«

Pe Corbeii îl trecu un fel de fior rece. Acum cam dedea cu socoteală, ce va fi cerând prietenul său. »Opt, repetă acesta răsând, — cinci băieți și trei fete tot unul mai mic decât celalalt.«

»Mulți! — zise Corbeii.

»Așa vi se pare vouă, care n'aveți nici unul, — întâmpină Huțanu. Noi, care-i avem, nu-i mai numărăm. Purtarea de grijă pentru copii e și ea un eroism, — urmă el avântat. Mi-ar plânge și cel mai înrăit dușman de milă dac'ar ști, cât de mari sunt greutățile, cu care mă lupt, dar nu mă plâng, nu mă dau și răsbesc cu capul ridicat înainte.«

Din România.

Dela Senat. Senatul a votat cu unanimitate de voturi, Adresa de răspuns la Mesagiul Tronului.

D-nii Dim. Sturdza, în numele opoziției naționale-liberale și C. Arion în numele grupării junimiste au declarat că față cu starea sănătății M. S. Regelui și ca deferență pentru augustul nostru Suveran, nu vor lua parte la desbaterile Adresei.

Ultime știri.

Sufragiul universal primit și în Casa Seniorilor. Viena, 22 Dec. În ședința de ieri Casa Seniorilor a dezbătut asupra proiectului de lege privitor la sufragiul universal. Președintele Windischgrätz deschizând ședința, a dat cuvântul lui Cedik, raportor al proiectului de reformă electorală, și a nime a propus primirea sufragiului universal.

Contele Thun, fost prim-ministru zice: Deși cu mare silă, dar în fine votează proiectul.

Prim-ministrul Beck vorbește pentru primirea proiectului. Aduce mulțumiri contelui Thun pentru atitudinea sa demnă (furtunoase aplauze). Intre altele a zis: »In anul viitor va fi o schimbare în relațiunile noastre cu Ungaria. Trebuie să ne întărim p'atunci. Iar aceasta nu se poate face decât prin sufragiul universal».

După vorbirea primului-ministru s'a suspendat ședința, care a urmat apoi seara la 6 și jum. Votarea asupra sufragiului universal s'a făcut noaptea la 11 și jum. Sufragiul universal s'a primit cu majoritate covârșitoare, nefiind contra decât 15 inși.

Proiectul va fi curând sancționat de M. Sa și pe 15 Ianuarie se va publica în foaia oficioasă »Wiener Zeitung«. Primul-ministru baron Beck va fi numit conte cu acest privilej. Se vor decora alte multe persoane politice.

Sunărarea „patrioților“.

O veste mângâitoare ne sosește din Praga. Mercuri s'a ținut acolo adunare populară, un fel de protestare sinceră și nefățărită, contra stăpânirii de azi din Ungaria, pentru martirajul, pentru nedreptatea, ce sunt nevoite naționalitățile din Ungaria să le îndure. Adunarea populară a înferat cu asprime îndeosebi sentința, ce s'a adus la Rosenberg contra slovacilor.

La adunare a luat parte cea mai inteligentă pătură a poporului ceh. Cuprinși de adâncă revoltă sufletească, au protestat energic contra mișseliilor, ce le îndură poporul slovac.

Se înțelege, că presa maghiară e și ea indignată, nu însă pentru nedreptățile, ce le îndurăm, ci pentru că cehii nu simpatizează cu ei. Și e foarte nedumerită văzând, că străinătatea demonstrează contra ei și nu pe lângă ea.

La acea adunare a presidiat profesorul Cselakovszki Iaromir și oratorul festiv a fost directorul Kálal, care a desfășurat în culori foarte vii cazul dela Rosenberg, stărnind scârba și ură prin expunerile sale față de maghiari:

În discursul său a zis și următoarele:

»Și de ce au fost pedepsiți? Fiindcă au îndrăznit să se numească slovaci și slovaci vreau să și rămână.

Sunt în mare primejdie în țara ungurească toți, câți nu aparțin națiunii maghiare, și nu înțeleg înaintea ideii de stat maghiar. A pretinde dela un popor, ce numără un milion de suflete, să se lapede de naționalitatea sa, înseamnă atât cât nimicirea culturii. Despozierea de naționalitate e egal cu robia și nimicirea vieții conjugale. (Aplauze frenetice). **Un popor care propagă astfel de principii politice, acela e lipsit și de ultima schintee de moralitate. Decadența morală nicăiri nu se manifestă în mod mai vădit, ca în Ungaria.** Știu foarte bine, că-i foarte gravă acuza, ce-o ridic contra unei țări, dar am dovezi și date sigure. Lipsă de caracter, neîncredere, școli goale, 50 % de analfabeti, greve, căci mor de foame, iată icoana Ungariei. (Aplauze sgomotoase).

Chudovszki a osândit pe acești oameni! Dar el a făcut un act prin ce voește să fie înaintat.

În numele a întregului popor ceh mărturisesc aceea părere a mea, că e vremea să sărim întru ajutorul fraților noștri, căci un popor suntem și aceea rană ce o capătă ei, taie brazdă adâncă și

în corpul nostru. (Aplauze prelungite). Ungurii nu poartă frică de nimic, numai de presă și de opinia publică a Europei. Le foarte place, dacă și acum înaintea străinătății pot să fie considerați de cavaleri, dar acest cavalerism e cea mai sfruntată minciună în lume și trebuie odată deschiși ochii acelor, cari nu văd pe unguri în adevărata lor realitate. Cu cinci ani mai înainte ni-a spus Rieger, că ungurii sapă și mereu fac intrigi contra noastră. În Viena au mare trecere, lucră în ascuns și nu putem fi față de ei precauți în deajuns. Să ne aliam deci cu frații noștri și dacă vom da mână 'n mână nădăjduiesc, că vom putea să ne asigurăm un viitor mai bun».

Vorbirea a fost primită cu mare însuflețire și dese erau strigătele de ocară contra ungarilor. După aceasta s'a adus următorul proiect de rezoluțiune:

1- Marea adunare află de nedreaptă procedura ungarilor îndeosebi față de slovaci, în chestie de naționalitate, căci aceasta e în contradicție atât cu principiile culturii, cât și cu a humanitarismului.

2. Dacă slovacii pretind drepturile lor naționale pe calea legală, tot așa și școli, iar în instituțiunile lor limbă slovacă, să fim alături de ei și să protestăm contra urei fanatice a ungarilor, cu care perzută pe frații noștri slovaci.

3. Să jurăm în numele culturii și a umanității, că nu vom suferi mai mult, ca maghiarii să comită o astfel de nedreptate față de credincioșii patrioți cum a fost cea față de Juriga și soții.

4. Să ne declarăm de un sânge cu ei, că ranele lor sunt și ale noastre și că consimțim în păreri cu neîndreptății și că pentru îmbunătățirea sortii sârmanilor familii, vom face colectă.

S'a mai hotărât apoi, că vor trimete în toate statele civilizate broșuri scrise, în toate limbile, și în cea ungurească, arătându-se poporul maghiar în adevărata lui lumină.

Cât de mult îi indignează și supără pe unguri adunarea dela Praga, unde inteligența cehă a protestat împotriva condamnării preotului slovac Juriga, se poate judeca din următoarele șire ale ziarului »Budapesti Hirlap« (dela 21 Dec.):

»Ne-a sosit un raport din Praga care ne revoltă.

»Bine, omule, — grăi Huțanu în cele din urmă, — dar tu umbli cu mângii, cu mieii și cu purceii par'c'ar fi copii tăi. — Li cunoști pe fie-care individual, le știi însușirile bune și pe cele rele».

»Fără îndoială, — îl întrerupse Corbeiu. Altfel n'ași fi în stare să te înțeleg pe tine. — Purtarea de grijă pentru ființele neajutorate e la om o trebuință firească, și dacă tu cauți mulțumirea acestei trebuințe purtând grijă de copii tăi, eu, care n'am avut parte de opii, mă mângai — așa cum vezi».

»Dar nu simt toți oamenii trebuința aceasta, — întimpină Huțanu.

»Toți o simt, — răspuse Corbeiu, — dar unii, stăpâniți de alte porniri, își năbușesc simțământul firesc. — Natura, — urmă el înviorat, — le face toate mai mult ori mai puțin pocite, și nu e om, care nu se simte mulțumit când poate desăvârși fapăturile».

Huțanu îi dedea dreptate, și, umblând prin înținsa și complicata gospodărie, el era din ce în ce mai uimit de priceperea prietenului seu, de

multele și variatele lui cunoștințe, de atențiunea lui pentru cele mai mici amănunte și de claritatea, cu care le împreună toate în o singură privire.

»Eu, — zise el — m'aș zăpăci, dacă le-ași aveă toate aceste pe capul meu, și n'aș putea s'o duc nici trei zile fără ca să mă încurc».

»Așa ți-se pare, — îi răspuse Corbeiu — măgălit de vorbele lui. — Sunt incredințat, c'ai face-o și aceasta to atât de bine ca celelalte, căci acela, care e bun părinte, nu poate să nu fie bun gospodar, bun dirigător, bun ori-și-ce ar fi el».

Se'nțelegeau amândoi, și chiar dacă n'ar fi fost prietini vechi, s'ar fi făcut prietini acum, când vedeau lucrurile cu ochii limpezi și se potriveau în gânduri și în simțeminte.

Se umple de farmec viețuirea când oamenii, cari s'au iubit în copilărie ori și-au făcut în timpul tinerețelor plăcută unul altuia viața, se întâlnesc după o îndelungată despărțire și se simt apropiați ca odinioară sufletește.

Frumoasă a fost și plină ziua, pe care au petrecut-o împreună. și pe'nșarate, când se'ntorceau

la Căsoaie, amândoi erau întristați, că ea e pe sfârșite.

Corbeiu era cu toate aceste neliniștit. Îi era par'că a săvârșit o faptă lui neiertată, de care va aveă să se căiască

»Ce deosebire între ziua de ieri și cea de astăzi! — își ziceau, și se gândia cu un fel de jale la ziua de mâine.

Să nu te pună păcatele să-i vorbești părintelui despre copii, că nu mai scapi de el și ți-l faci dușman, dacă nu-l ascuți cu destulă bunăvoință.

Cât au stat în deal, cât au coborât la vale și încă mult timp după-ce au sosit la Plopiș, Huțanu a vorbit numai despre copii lui, și prietenul său îi era din ce în ce mai scump, căci îl asculta cu învederată plăcere și-i înțelegea și grijile, și bucuriile.

Plimbându-se însă prin gospodăria dela Plopiș, dâșii au ajuns încetul cu încetul să uite copii.

(Va urma).

Inainte de dejun, dacă beal un jumătate de pocal de apă amară

Igmándi

alui Schmidthauer, stomacul neregulat îi aduce în ordinu în decurs de 2 - 3 ore.

Medicament foarte bun pentru împiedecarea boalelor interne, tot așa are efect admirabil la boale de stomac intestine, și de sânge tot așa contra Ingrășării, contra trohnei, respirării grele, gălbenare, umflarea ficatului și fierei, diabilă, vână de aur, podagră, reumă și multe boale interne. Comande se pot face la Schmidthauer Lajos, farmacist în Komárom. Se capătă în fie-care farmacie mai bună și prăvălie de coloniale. Prețul unei stield micl 30 fil., mari 50; să nu se confunde cu alta apă amară.

Inteligența poporului ceh s'a adunat la un meeting popular, să protesteze împotriva osândeii aduse de tribunalul din Rosenberg în procesul intentat deputatului *Juriga Nándor*. Cari motive *au silit* tribunalul maghiar *independent* să-l facă pe deputatul agitator să simtă severitatea legii, aceasta publicul maghiar o știe. Ar trebui s'o știe însă și publicul ceh, care în ce privește *apărarea națiunii sale*, în ce privește *drepturile închipuite* și reale și a *prigonirii răzbuțoare* a dușmanilor săi, fără iodoială că ar putea să dea exempluri ori cărui popor.

Legătura de răsă a cehilor cu slovacii nu îndreptățește însă pe vorbitorul ceh să se năpustească cu așa invective pline de ură asupra ungarilor, cum citim în discursul ce ni-s'a trimis.

Vorbitorul oficios a pomenit despre decadența moravurilor maghiare, despre sărăcia culturală a ungarilor, un potop întreg de acuzări murdare și goale a aruncat asupra noastră și la urmă ne-a mai calomniat în fața străinătății — căci totul s'a făcut indeosebi pentru a ne discredită în fața străinătății — cu aceea, că Ungaria duce în Viena o muncă de sobol, folosind trecerea mare a sa pentru a strica naționalităților. E evident că rezoluția finală a adunării este o perversitate fără rușine. Cehii știu tot așa de bine ca slovacii că *Ungurii respectează toate drepturile și dacă au vre-o slăbiciune*, apoi este tocmai faptul că *prea-s din cale afară domoli*.

Amestecul bătăran al adunării din Praga și tonul vătămător ne va determina însă, ca în numele culturii și umanității, conștii de superioritatea noastră, să ne *răzbuțim* pentru ofențele brutale aduse limbii și hegemoniei noastre politice. Și dacă cehii cer străinătății ascultare pentru infamele lor calomnii, trebuie să aflăm și noi chipul de a face în străinătate cunoscut adevărul despre agitatorii și trădătorii de patrie ai noștri.

De mult nu ni-s'a dat să citim în jurnale maghiare o intervertire mai îndrăzneță a adevărului.

Unui învățător de stat.

Cetim în nr. 49 a. c. al organului *»Néptanítók Lapja«* articolul, *»Kulturális állapotaink rendezése«* și știindu-te cine ești de autor *Czáró János*, sunt în poziția lui Luigi Mondini — din evul mediu — care de fapt când a început să secționeze trupul omenesc a ajuns în dilema, că oare cui să creadă: trupului omenesc concret, ori teoriei medicale de atunci, basată pe principiile învechite ale lui Galenus și Hipocrates.

Văzând articolul subsemnat de Dta m'am întrebat: cine vorbește? Pruncul fostului preot românesc din Gurbediu, ori luminătorul Racoviței?! Și sincer să fiu, nu m'am putut încumeta

a susține nici una nici alta, căci deși de prezent subsemnezi *»Czáró János«* ai sbătut piept românesc, nutrit cu sudoare românească și ai crescut mâncându-ne prescura, deși acum te plângi că ești nevoit a purta războiul etern cu prelinse *»ațăări confesionale«* și *»sofistării«*. Aserțiune nebazată poate fi aceasta și să nu cugeți Dta c'ai făcut o mare ispravă, când ai iscodit-o. Că de aceste a văzut, respective a auzit lumea, nu analoge ca senzație, ci cu mult mai presus ca acestea, având în vedere forma de predare și indivizii cari le-au pus la cale. Și ca să vezi și Dta: misionarii creștini cutrierând ținuturile de sălbatici africani cu scop de a face convertiri, deși cu știința și oratoria lor au știut delătura toate pedecile, totuși preoții sălbaticilor prin vicesug au știut să îngreuneze poziția misionarilor, dresând pasări — un soiu de grauri — din văzduh să rostească: *»Dumnezeu la care v'ați închinat voi e adevărat«* și în acest chip le-a succes ca poporul să nu se înstrăineze de credința profesată de ei. O încercare de această natură văd și eu în tonul în care e scris articolul Dtale. Și să nu presupui, că aceste și invoalvă o acuză asupra Dtale, fie-mi permis a-ți releva faptul că aceasta o afirm pe baza scriselor Dtale, respective a originii Dtale.

Conținutul aliniatului al nouălea al articolului Dtale, în care Dta vorbind în plural, te asimilezi fraților concetățeni în a căror mână e potestatea, pentru cine te știe însă c'ai crescut cu prescura creștinilor români din Gurbediu și ai învățat cu pâinea alumneului din Arad, e un *»non sens«*. Pentru că de giaba te gizezi Dta, de *»nu știu ce«* când ești: *»nu voești a ști ce!«* Aceasta e un ce nemoral, e o încercare d'a îmbăta lumea cu apă rece.

După pedagogie și concepțiunea omenescă *»ce e nenatural nu e sănătos«* și Dta, știindu-te lumea că ești fiu de preot român și sculat din sudoare românească și luând la cunoștință tonul pe care-l cânti în articolul de sub titlul sus indicat, e absolut imposibil a vedea în Dta pe omul convingerilor. Cred că Dta tragi pe coarda care zici fiind în deplină cunoștință a zisei: *»multe drumuri duc la înălțime și între aceste drumuri nu unul e care e în posesiunea fiecăruia«*, ceea-ce pe mine de loc nu mă supără cu gustul Dtalé! Căci și Kölcsey în Parainesis zice: *»Sok ember olyan mint a chamaeleon: tetszésként válthat színt«*. Ființa Dtale și scrisese Dtale curat scena binecuvântării lui Iacov de Isac. *»Trupul mi-se pare a fi a lui Isav, dar glasul e străin!«* Parcă pentru cazuri analoge cu prezentul a zis poetul: *»Nem boldogtalan az, kinek születéséről vagy haláláról a vilag semmit sem tud«* despre a Dtale naștere însă știu și voiesc

a ști și lumea, că: te-ai lăptat la piept alimentat de sudoare românească, cu toate că în poziția în care ești ca învățător, director de stat pe tema patriotismului, faci mare tărăboiu fără a ține cont că în guraliva lui Petöfi se zice: *»kinek a hon mindig ajkain van, nincsen annak soha semmi szivében!«* Toate cele premerse în aceste șire le consider de premise din cari conclud, că intențiunea Dtale n'a fost a dezvoltă temă pedagogică când scriind te-ai pus a stigmatiză școalele noastre, ci ai voit numai a-ți arăta colții, căci altcum pentru cine, dacă nu pentru indivizi d'aldeăștia a zis Eremia: *»fii am născut și am crescut și aceia s'au ridicat asupra-mi«*. Nu din zel, ci din *»poftă de linte«* ai făcut aceasta. La ce râvnind ai uitat că multe sunt comunele, în cari pe lângă școli confesionale sunt și școli de stat, conduse de indivizi cu sentimente patriotice înăscute, — și nu însușite c'ale Dtale — cari în circumspecții lor nu jertfesc timpul pentru a scrie fleacuri, ci dezvoltă activitate în școală, convingși fiindcă un popor nu prin parafraze și sămănare de discordie se duce la fericire, ci prin muncă continuă și devotată.

În unul din pasajele aceluia articol de plângi că învățătorii de stat — așa ceva numai în Racovița poate obveni — din cauza școalei confesionale nu pot aplica nici disciplina domestică. Când te-ai încumetat a pune aceasta pe hârtie, ai fost ca acela din poveste, care de mulțimea arborilor n'a văzut pădurea. Ori cine, nepreocupat fiind va contesta aceasta aserțiune, știind că dacă un învățător fără motiv legal un elev înscrie în altă școală, comite transgresiune care la nici un caz nu e permis a se trece cu vederea și, hotărît, nici nu s'ar trece dacă eventual s'ar comite transgresiune de un învățător confesional. La caz de subversează motiv — ceea-ce eu bănuiesc — căci altcum nu înțeleg lamentarea d'tale d'a nu putea din pricina școalei confesionale să aplici disciplina — în acel caz eu susțin cu Salzmänn: greșala a se căuta în învățători.

Se pedepsim pe petulanți, renitenți și pe neglijenți pentru a-i aduce la rezon. Să nu aplicăm însă pedeapsa ca un generator de mișcare al progresului, căci făcând aceasta pe lângă aceea că ne espunem la neplăceri, subminăm raportul familiar, ce treuie să existe între elev și învățător

Așa dară de încheiere un sfat, dle coleg. Ori cine voește să nu fie împedecat — să tindă ca pedepsei să-i premeargă judecata. Astfel se va evita posibilitatea d'a se mai putea cineva împedeca în învățătorul confesional. Am zis aceste bazat pe principiul *»audiatur et altera pars«*.

Șeitin

Dimitrie Micu,
învăț. confes.

Mitropolitul Sava II. Brancovici (1656-1680)

De V. Mangra.

Dare de seamă. 1)

În cercurile celor ce se ocupă cât de cât cu *»Biblicele«* se știe, că în veacul trecut școalele din Tübingen, Jena și Halle, prin cunoscuta lor critică negativă, au susținut cu tărie, că ss. Evangeliile ar fi neautentice, că ar fi scrise prin veacul al doilea, dacă nu și în al treilea.

Critica aceasta negativă a avut darul să provoace pe erudiții teologi și să-i îndemne la cercetări serioase, fără preocupățiune, spre a stabili adevărul, adică a constata în mod indiscutabil dacă ss. Evangeliile sunt în adevăr autentice ori nu²⁾. Și se știe că rezultatul final al îndelungatei și minuțioasei cercetări a fost constatarea, că în adevăr ss. Evangeliile sunt scrise de către cei patru evangeliști, ale căror nume îl poartă; astfel că ceea ce se admitea numai în baza tradițiunii, acum este întemeiat științificește pe documente autentice.

Aceea ce s'a întâmplat cu ss. Evangeliile în veacul trecut, aveă să se întâmple și s'a întâmplat cu mitropolitul Sava II Brancovici.

În convingerea noastră era, și acestei convingeri i-se dăduse expresiune în o serie de monografii și foiletoane³⁾ că mitropolitul Sava II Bran-

covici a fost unul din cei mai mari Ierarhi ai românilor, că a fost român, zelos ortodox și că a suferit martiriul pentru ortodoxie și pentru românism.

S'a ridicat însă în timpul mai nou eruditul și laboriosul canonic din Blaj pâr. dr. Augustin Bunea și cu un aparat istoric nu de desprețuit, a susținut că Sava II Brancovici a fost 1) sârb de origine, 2) calvinizat și calvinizat și 3) moartea lui a fost o meritată pedeapsă.

Cu verva și cu ușurința de condei, care-l caracterizează, n'ar fi mirare ca pâr. dr. Bunea să fi convertit la ale sale afirmațiuni chiar și pe unii ortodocși, cărora nu le era cu puțință a controlă izvoarele istorice și a pune în cumpănă cele susținute de sf. sa. Pe mulți din ceice nu-i va fi convins cel puțin îi va fi pus pe gânduri.

Învălmășeala produsă de scrierile pâr. dr. Bunea nu putea să se perpetueze. Se așteptă cu drept cuvânt și cu legitimă încordare să se facă lumină: ori să se dovedească neîndoios ca adevărate cele susținute de pâr. dr. Bunea și noi să abzicem dela o iluziune de mândrie religioasă-națională, ori să se arate că fals este ceea ce afirmă sf. sa și că temeinică este convicțiunea, ce ne formasem despre românitatea și marea valoare a marelui viteaz între mucenici, Sava II Brancovici.

Și, cred, că sunt interpretul multor români, când arat mulțumirea, ce o simțesc împreună cu cei de o părere cu mine, constatând că lumină, desăvârșită lumină s'a făcut: Sava II ni-se arată încă mai măreț de cum ni-l închipuisem, după puținele date ce aveam până acum!

Meritul acestei depline lumini revine cunoscutului literator și politician pâr. archimandrit V. Mangra, vicar episcopesc în Oradea-Mare.

În o scriere de 181, mai exact de 131 pagini sf. sa trage oare-cum la bara justiției literare-științifice pe pâr. dr. Aug. Bunea și, întemeiat pe documente autentice (unele chiar la cari se referise pâr. dr. Bunea), pe care în parte ni-le reproduce dela pag. 155—181, combate punct cu punct și răstoarnă cu desăvârșire aserțiunile pâr. dr. Bunea nu numai referitoare la persoana mitropolitului Sava II Brancovici, ci și la istoria bisericii române din Transilvania, stabilind și restabilind adevărul istoric.

Referitor la istoria bisericii române pentru noi era *»dogma istorică«*, cum o numește dl Grigorie Tocilescu, că biserica română a existat în Dacia Traiană în însăși ființa poporului român, că acest popor, ortodox fiind, a constituit el însuși biserica sa ortodoxă, că mănăstiri și învălitate de furtunile năprasnice ale veacurilor, acest popor a dăinuit ca popor și ca biserică tot odată neîntrerupt, strecurându-se printre stâncile și vărtejurile vremurilor întunecate până ce a eșit la iveală, cum a eșit.

Părintele dr. Bunea, admitând, dela sine înțeles, perpetuita în Dacia a neamului românesc, susține că românii din Transilvania, până la reformațiune, n'au avut necum o mitropolie, dar nici măcar o episcopie, că Mitropolii au început a avea abia dela Mihaiu Viteazul în coace. Biserica, pe care ei o constituiau, părintele Bunea o numește *»slavo-bizantină«*, care își aducea preoții cum putea și de unde putea.

Părintele Mangra dovedește la rândul său că biserica română din Transilvania în veacul al 9-lea și-a avut Mitropolitul său și dacă și-a avut mitropolitul, e dela sine înțeles că și-a avut și Episcopii săi. Existența episcopilor și mitro-

¹⁾ »Secolul«. București, N-rii dela 30 Novembre și 1 Decembre 1906.

²⁾ Chiar și scriitorul acestor șire a publicat o broșură: »Genesa Evangeliilor«, Sibiu 1880.

³⁾ Între cei mulți și eu încercasem la 1874 să-i fac o scurtă biografie în »Telegraful Român« din Sibiu nr. 83—86.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 22 Decembrie 1906.

— **Știre literară.** Anunțăm cu plăcere că domnișoara Augusta Rubenescu, apreciata scriitoare, a pus sub tipar un volum »Pentru copiii buni«, care va apare de sfintele serbători.

Volumul ilustrat, va cuprinde o multime de povestiri scrise anume pentru copii. O fantasmă bogată, stil ușor și apropiat de priceperea copiilor, iată ce caracterizează această lucrare a doamnei Rubenescu.

— **Știre redacțională.** Dl Augustin Paul, care cinci ani a fost colaborator intern al »G. Trans.« începând cu ziua de 15 Decembrie nu va mai face parte din sus numita redacție. Dl A. Paul este un bine apreciat scriitor la noi.

— **»Grossösterreich«**, ziarul ce apare în Viena și care informează străinătatea în modul cel mai just despre stările din Ungaria, este oprit din partea guvernului ungar de-a intra în Ungaria. Cică agită contra ideii de stat maghiar.

Se înmulțesc agitatorii!

— **Pentru gimnaziul din Brad.** O faptă nobilă și vrednică de toată lauda sevârșesc pedagogii dela institutul nostru. A doua zi de Crăciun vor da concert în sala hotelului »Central« din Brad.

Venitul va fi destinat pentru fondul gimnaziului.

— **Din Vrani** ni-se scrie: »Românii din Vrani cetind în »Tribuna« intristătoarea știre, că dl deputat Coriolan Brediceanu și venerabilul fruntaș al vieții noastre publice este grav bolnav, în ziua de stul Nicolae au mers la sta biserică, unde s'au ținut rugăciuni pentru grabnica lui însănătoșare.«

Și din acestea șire trimise spre publicare, se poate vedea lămurit cât de tare este legătura dintre poporul român și depluții noștri, căci nu mai între oamenii ce se iubesc se fac astfel de manifestațiuni de dragoste.

† **Eugen Porea**, eminentul doctor balnear și cercual în Basna, bărbat în floarea vârstei, a încetat din viață. Il deplânge soția sa Domnica născută Chirtop și numeroși prieteni. Fie-i memoria binecuvântată.

— **Nouă revistă.** Din București ne sosește înveselitoarea știre, că dl profesor Nicolae Iorga cu începere dela 1 Ian. va scoate o nouă revistă, ce va purta frumosul titlu: »Floarea Darurilor«. Tot omul de bine, care a simțit marele gol în literatura noastră de când s'a depărtat dl Iorga dela »Sămănătorul« va primi cu o vie bucurie aceasta

știre: Ce scop va urmări aceasta revistă, ni-o spune însuși dl Iorga în prospectul ce ni-se trimite. Din acest prospect se vede lămurit, ce va fi noua revistă:

»O revistă specială, un fel de antologie și de îndreptariu pentru întreg poporul nostru, ale cărui interese singure, mari și permanente, să fie ținute în samă, o revistă, care, având a face cu oameni depărtați în timp și în spațiu, nu și-ar pierde nici o fărâmbă de vreme cu neînțelegerile sau cu alintările gospodăriei, o revistă care să voiască numai a folosi »de obște« — cum se zicea odată — printr'un fel de mare colaborare a tuturor oamenilor de talent ce au lucrat pentru neam și a oamenilor de un și mai mare talent, une-ori, cari au îmbogățit suflătește omenirea, o revistă care să nu caute a înrăuri literatura zilei, slobodă a se mișca precum înțelege, care să nu vrea nici s'o măgulească, nici s'o îngrozească, nici s'o înșele, nici s'o cumpere, nici s'o spuie unui om, nici s'o subordoneze unui club, ci să se amestece, cel mult, pentru a destăinui din publicații întâmplătoare sau obscure câte un talent nou, — o astfel de revistă liniștită, împăcată, zimbând ori cui, alinând pe oricine, vreau să dau, — tocmai în clipa când atâția ar crede că în suflul meu de nedreptățit a înflorit buruiana răz-bunării și urii de oameni.

E un dar pe care-l fac celor de o limbă, de un suflet cu mine și, pentru a-i da un nume de bottez, împrumut dela o veche și bună carte creștină, cu povești luminoase și învățătoare pentru ori care, aceste cuvinte pe care înaintașii noștri le rosteau cu recunoștință: »Floarea darurilor«.

Aș vrea s'o scot în broșură de măcar patru coli de două ori pe lună. Neavând însă comori din lumea unde »carii le strică și rugina le roade«, las cetitorilor hotărârea. Iubirea lor pentru fiecare număr va asigura pe cel viitor.

Păcatul, însă, și în această privință n'ar fi al meu.

Abonamentul pentru anul întreg nu costă numai 15 cor.

— **»Faust« în românește.** Cetim în foile din România, că M. Sa Regina a bine-voit a face să se exprime înaltele sale mulțumiri dlui Al. I. Hodoș (Ion Gorun) pentru traducerea în versuri a tragediei »Faust« de care se ocupa toate cercurile literare.

Majestatea Sa nădăjduiește, că această traducere, admirabil făcută, într'o limbă frumoasă și bogată, să se poată juca pe scena teatrului național, pentru că ea »dă într'adevăr ideea lui »Faust« Goethe«.

— **Revistă pedagogică.** Mai mulți profesori dela seminariul »Andreian« din Sibiu sub conducerea cunoscutului și binemeritatului pedagog

Dr. Petru Șpan au hotărât să scoată o revistă pedagogică lunară.

Revista va apărea cu 1 Ianuarie 1907 sub titlul »Vatra școlară«. Comitetul redacțional va face din ea o adevărată vatră la care fiecare învățator să-și poată încălzi inima, îmbogăți spiritul și odihni oboseala zilelor de muncă.

»Vatra școlară« va publica studii pedagogice lucrate pe baza celor mai nouă și mai bune cercetări științifice. Aceste le va ilustra cu lecții de model, și va informa despre cele mai bune cărți școlare și literare.

»Vatra școlară« va discuta necazurile, lipsurile, durerile și dorințele învățătorilor noștri, contribuind din răspuțeri la îmbunătățirea sortii lor. Va fi prietina tuturor celor ce cu gând curat și cu dorul de progres în suflet să vor apropia de ea.

Numărul se va estinde pe 2 coale de tipar format 8°. Abonamentul de 6 coroane la an.

— **Invitare.** Corul vocal gr.-or. rom. din Ghi-lad va aranja concert împreună cu dans, Marți în 26 Decembrie 1906 st. v. (Ianuarie st. n.) în sala școlii conf. gr.-or. rom. de băeți. Program variat și bogat. Venitul curat e destinat fondului corului.

— **Sultanul pentru aromâni.** Munir pașa, ar fi cerat patriarhului, în numele sultanului, să rezolve chestia aromânească, recunoscându-le dreptul de a avea școli și biserici, dar rămânând tot sub ascultarea patriarhiei. Patriarhatul însă, prin ziarul »Eklisastiki Alitheia« se fă-lește că poarta a părăsit pe aromâni.

— **Scandaluri sârbești.** »Die Zeit« scrie: Un șef de secție ar fi furat 10.000 de lei dela casierul ministerului de finanțe. Au urmat înjurături și palme între cei doi slujbași; darea amândorora afară, cu pensie. Iar la poliție, în urma argumen-telor convingătoare ce i-s'au aplicat, slujbașul a mărturisit furtul.

— **Școala economică (de menaj),** susținută de »Reuniunea femeilor române din Sibiu«, deschide cu începere dela 15 Ianuarie n. 1907 un curs special pentru bucătăria fină. Cursul durează trei luni. Elevele, cari vor locui în internatul școlii, primesc întreagă întreținerea pe lângă o taxă lunară de 80 cor. Elevele externe plătesc o taxă lunară de 40 cor., primind ameza și ojina. Elevele interne au să aducă cu sine: saltea, plapomă, 2 perini, 2 schimburi pentru pat, 1/2 du-zină de rufe, 6 ștergare, pepten, perie pentru cap și pentru dinți, câteva șorțuri; cele externe: câteva ștergare și șorțuri. Inscriserile se fac la conducă-toarea școlii, domnișoara Veturia Papp, Sibiu, strada Baier nr. 1.

— **Șese-spre-zece decapități în o zi.** Da-tele de mai jos le scoatem din un ziar rusesc,

poliților români în Transilvania, deși nu crono-logicește an de an, se dovedește neîndoios.

Dacă adăogăm noi, nu se poate dovedi unde și-au avut episcopii reședințele lor în cursul ve-curilor de restriște, și, dacă documente scrise nu avem despre continuitatea neîntreruptă a existenței lor, urmează oare că n'au existat? Dar despre perecerea neîntreruptă a românilor din Dacia traiană avem documente scrise? Și dacă n'avem, urmează oare că nici ei n'au existat?

Românii, ca biserică, n'au putut exista fără Episcopii proprii ai lor, ori cât de sărmani și de modești vor fi fost acei Episcopi.

Iar că Episcopii și mitropolii, despre cari avem dovezi scrise că pe vremea reformatiunii au existat, n'au fost calvinizați și calvinizați, precum pretinde părintele dr. Bunea, părintele Mangra dovedește deplin, arătând că ei, din contră au fost și ortodoxi și zeloși susținători ai ortodoxiei, cu toată presiunea, ce o făcea asupra lor puterea statului.

2. Vorbind despre George Brancovici, biograful și despre genealogia lui Sava II Brancovici, părintele Mangra face lumină asupra obârșiei Brancoviciilor. Ne arată că Brancoviciii din Transilvania și România sunt același neam de oameni urmași ai Despotului sârbesc George Brancovici 1427—56, înrudiți cu Cantacuzineștii și cu Basarabii. Din mijlocul veacului XVI așezați în centrul românismului, în Ineu (Ienopolea), Brancoviciștii s'au romanizat cu tot, ca și Brancoviciii din Muntenia. Familia lor a dat pentru Episcopia română din Ineu trei episcopi români: Matei,

Longin și Sava, mitropoliei din Transilvania doi Mitropolii; Sava I și Sava II, iar în Muntenia un mitropolit, pe Maxim.

Pare-că, anume, spre a accentua și romanitatea și înrudirea sa cu Brancoviciii din România, fratele lui Sava II, George, scriind românește, dela curtea lui Șerban Cantacuzen, iscălește George Brancoveanul.

Despre acest minunat George Brancoveanul, fratele mitropolitului Sava II, păr. Mangra ne arată pe larg și documentat că a fost unul din diplomații cei mai de valoare ai timpului său și ca și fratele său mitropolitul, în relațiuni de aproape cu curtea princiară din Transilvania, cu cea din Muntenia, cu cea din Viena și cu cea din Constantinopol, ba și cu Petersburgul. El a făcut Austriei și creștinătății cele mai înalte servicii, pentru cari, ca și mitropolitul Sava II, a fost înălțat de către împăratul Leopold la rangul de baron. Căci George Brancoveanul a atras pe partea împăratului Leopold pe Șerban Cantacuzen, Domnul Munteniei care la asediul Vienei a făcut să cadă puterea cotropitoare a turcilor. Dacă nu era Șerban Cantacuzen, cine poate ști ce se alegea de soarta Europei. Și dacă Șerban Cantacuzen a fost la asediul Vienei ca aliat secret al împăratului Leopold, numai abilității diplomatice a lui George Brancovici are să se mulțamească. Deci indirect mântuirea imperiului habsburgic, în același timp, sdruncinarea din temelie a celui turcesc, are să se mulțumiască lu George Brancovici.

După-ce face pe scurt biografia lui George Brancovici, păr. Mangra la pag. 24 zice: »Lui

Șerban Cantacuzen împăratul Leopold nu numai i-a recunoscut coborârea sa din familia împără-tească a Cantacuzenilor din Bizanț, precum i-a recunoscut și lui George Brancovici, dar, spre a-l angaja și mai tare în interesul politiceii sale, îi deschide și o măreață perspectivă, aceea de a lucra pe tronul acestei împărății: și gândul și gătitura lui Șerban Vodă, zice Niculcea, era să fie el împărat în Țarigrad«.

»Cei 24000 de ostași sârbi, slavoni și croaiți, pe cari Șerban îi ținea ascunși, după-cum scrie Cantemir, prin păduri și munți, pentru a-i uni cu românii și a porni cu o armată puternică pentru a ocupa Constantinopolul, fără îndoială erau îndemnați la arme și aduși sub comanda principe-lui român prin George Brancovici«.

Apoi, spre a ilustra grațitudinea austriacă față cu cei ce-i fac servicii, S. Sa are eroismul a adăoge: »Acea politică însă, care a cerut capul lui Mihaiu Viteazul la Turda, după 87 ani ceru capul lui Șerban Cantacuzen, care moare otrăvit, apoi a lui George Brancovici, care moare în temniță, și la 1714 capul Brancoviciilor«. Noi vom adăoge, ca întregire: acea politică austriacă a răsplătit cu aceeași grațitudine pe Radu Șerban Basarab, urmașul lui Mihaiu Viteazul, pe Horia, pe Iancu, pe Șaguna (despre care, cei-ce am fost în jurul lui știm cât era de amărât în ultimele sale zile pe casa de Habsburg): pe românii ardeleni peste tot.

(Va urma)

Simion Popescu.

ce arată activitatea reacționară de o zi în aceia țară a nelegiuirilor, a nedreptății strigătoare la ceea, ce se numește »puternica« Rusie. În ziua de 3/16 Decembrie s'au executat 16 decapitări și anume:

În Mitan au împușcat pe revoluționarul Michelson, pe Sprohais și Steinberg. În Lotz au fost împușcați cinci jefuitori. În Siedlece opt inși și în Chiew trei inși.

Toți în numele legii!

— **O culegere de artă națională.** »Secolul« scrie: Aflăm că o prețioasă culegere de lucrări de artă națională s'a adus de curând în țară.

Doamna Eliza Știrbei a cumpărat dela cunoscutul profesor de agricultură din Sibiu, Dimitrie Comșa, pentru suma de 12.000 lei (două-sprezece mii) culegerea de artă populară românească a distinsului profesor. Această culegere se compune din două feluri de lucruri.

Sunt întâi obiecte de lemn înfrumusețate cu sculpturi; furci de tors, bețe de mână, fluere, cruci — toate lucrări făcute cu cuțitul de ciobani când stau la munte cu oile și cu gândul la cei de jos, de acasă.

Sunt apoi țesături și cusături eșite din mâinile meștere ale femeii române de acolo, ale artistei satelor noastre dela poalele munților Sibiului.

Di Comșa a adunat toate aceste lucrări de artă românească în curgere de mai mulți ani de prin satele noastre de sub munte și din dărnicia pornită din inima deschisă a Românului, iar Doamna Știrbei cumpărându-le și-a îmbogățit muzeul — și până acum foarte bogat — de artă populară românească cu o comoară de mare preț. Astfel îmbogățit muzeul doamnei Știrbei ca și al d-lui Alexandru Bellu, sunt două comori naționale de mare însemnatate.

— **Noul parlament în Persia.** Un ziarist francez a luat parte în 24 Noiembrie la o ședință a parlamentului din Teheran. Deputații șed pe joc în semicerc. Un orator a întrebat, că de ce nu se pune în aplicare un proiect primit de cameră? Președintele a răspuns, că a așteptat să vadă ce va zice guvernul. Oratorului nu i-a plăcut acest răspuns și foarte infuriat zise:

— Ce avem noi cu guvernul? Doar nu pentru ministri suntem noi aici, cari ne-am face să așteptăm ani întregi. Dacă am hotărât ceva, trebuie momentan s'o punem și în aplicare.

La ședință ia parte numărul public, care poate și el să se amestece în discuție.

Tot în aceea ședință s'a cetit o rugare a pescarilor din Enzeli. Ei se plâng, că monopolul pescarilor ruși le face mari daune. Cei mai mulți deputați nu înțeleg nimic din întreaga afacere. Inșuși președintele declară, că nu înțelege despre ce e vorba. Aduge însă: văd între public un tânăr din părțile acelea, cari ne va putea da deslușiri.

Tânărul se ridică, vine în mijlocul deputaților să explice cazul. Trec apoi la alte afaceri. Se citesc epistole lungi și încurcate. Cineva din public strigă:

— Dacă camera voește să le asculte toate acestea, nu va isprăvi nici odată.

Ușierii se răstesc la el, îl iau de gât și-l dau afară.

— **Nou academician francez.** Din Paris se vestește, că deputatul Alexandru Ribot, care a fost în mai multe rânduri ministru president și de externe a fost ales membru în Academia franceză. El n'a scris nici odată cărți literare sau științifice. Distincția de care se împărtășește o poate mulțumi numai activității sale oratorice.

— **Răsvărire în armata turcească.** Ziarul »Politische Correspondenz« anunță din Constantinopol: La 15 Dec. a. c. s'au răsvărit 500 de soldați de marină cerând soldați și concedierea lor, deoarece termenul lor de serviciu a expirat. Ei aveau lagărul într'un vechiu cimitir din Pera și n'au făcut altceva, decât, au jefuit pe un vânzător de pâine. Adjunctul ministrului de marină

a voit să-i liniștească, dar a fost rănit la un braț și la obraz. Nici parlamentarii palatului nu i-au putut calma pe răzvrățiți. Comandantul de marină Mehmed pașa, care este foarte respectat de cătră trupe, a reușit însă să-i liniștească după ce le-a promis solda și concedierea.

Astfel de răzvrățiri se ivesc foarte des în Turcia. Lucrătorii arsenalului societății de navigație de stat »Maassusa« se răzvrătesc la fie care trei luni, dacă vreau ca să fie plătiți. Comisiunea financiară, care s'a întrunit acum se silește să pună capăt acestei stări anormale.

— **Osândiții.** Din 15 marinari cari au luat parte la revolta echipajului cuirasatului »Potemkin« și cari s'au supus de bună-voie judecății tribunalelor la întoarcerea lor din România, unul a fost condamnat la patru ani muncă silnică, ceilalți la înrolarea în detașamente de disciplină pe timp de un an și jum. până la doi ani.

— **Femeile engleze,** nici odată nu folosesc a față decât »Lapte de castravete« ce se găsește în adevărata calitate engleză în farmacia Balass-K., în Budapeșt, VI., Andrassy-ut 47. E de efect sigur și e nesticăcios, ce deja după folosire de 2—3 ori înlătură ori-ce pete de pe față și acelea îi dă tinereța și fineța.

Să grijim ca pe fiecare sticlă numele »Ballassa« să se găsească. Sticla cu 2 coroane, săpunul englez de castraveț 1 cor., pudră de castraveț. 1.20 Se află în toate farmaciile. Prin postă se capătă din farmacia lui Ballassa Kornel, Budapeșt — Andrassy-ut 47.

Se capătă în Arad la farmacia Földes Kelemen și la drogueria lui Vojtek și Weisz.

— **Apa amară »Igmanti«** alui Schmidthauer e foarte bine să se găsească în fie-care casă, ca la caz de nevoie folosind din ea câte jumătate de pocal, delătură definitiv ori-ce boală de stomac și astfel împiedecă răspândirea boalei în organizația corpului. Aceasta apă nu numai te mântuie de boală, dar dezvoltă pofta de mâncare.

— **Atragem atențiunea asupra anunțului alui Fábán Lajos.**

— **Kerpel Izsó,** librar cu bun renume din Arad, recomandă cele mai noi hârtii de epistole, aparatele de ars lemne și de aplicat pe catifea, de cea mai aleasă manufactură, pe lângă prețurile cele mai ieftine.

— **Au sosit bijuteriile de moda cea mai răspândită.** Mare asortiment de tacâmuri de argint. Orologe de aur, argint și oțal, de buzunare. Un departament separat se găsește fabricațiunii de argint china de prima calitate.

Grallert S. és fia, Arad, Piața Andrassy nr. 22.

BIBLIOGRAFIE.

Cel mai frumos și mai potrivit *dar de Crăciun* pentru copii dela 6—14 ani este »Biblioteca cop.« de A. O. Maior. Vol. I și II. Aceste volume cuprind: piese de teatru, bazme, povestiri și numeroase ilustrațiuni. Se află de vânzare la orice librărie românească din Ungaria și România sau la Administrația revistei »Lucașfăruș«, Sibiu (Nagyszében), Schewisgasse 2. Prețul: 1 cor. 60 bani sau 2 lei. Plus porto postal 20 bani.

A apărut nr. 1 din interesanta revistă lunară »Lectura«, cu următorul cuprins variat:

V. Alexadri, Pohod Na Sybir; M. Cervantes, Aventurile extraordinare ale lui Don Chișot; Oct. Goga, Noi și Rugăciune (poesii); C. Flamarion, Descrierea planetelor; I. Creangă, Ivan Turbinca; M. Lermontov, Un erou al timpului nostru (roman); Al. Odobescu, Pseudokinegeticos. Un număr 60 bani. Abonamentul 7 lei pe an; 4 pe 6 luni Redacția și administrația București, str. Vinătorului 14.

La boala »VÂNĂ de AUR«, diabetă și intestine indispensabil pentru leuze și copii în fașe. Tot omul iubitor de curățenie indispensabil trebuie să întrebuițeze medicamentul »ZERO«, căci prin el dobândești o dispoziție plăcută și folositoare.

Impiedecă ori-ce infecție și zgăriere.

ZERO

La întrebuițare e mai ieftin decât hârtia. Ori unde se poate căpăta.

»ZERO« e fabricament de vată, brevetat. BUDAPEȘT VII. — Strada ROZSA 45.

Telefon 87—52.

Telefon 87—52.

Poșta Redacției.

I. Halmagiu. Anunțuri de logodnă netipărite, nu publicăm.

Bursa de mărfuri și efect. din Budapeșta.

Cota oficială pe ziua de 21 Decembrie.

INCHEEREA la 12 ORE :

Grâu pe Aprilie 1907 (100—kg.)	7:43—7:44
Secară pe 1907	6:58—6:59
Orz pe 1907	7:48—7:49
Cucuruz pe 1907	5:13—5:14

INCHEEREA la 5 ORE :

Grâu pe Aprilie 1907	7:43—7:44
Secară pe Aprilie 1907	6:58—6:59
Orz pe 1907	7:46—7:47
Cucuruz pe 1907	5:13—5:14

Redactor responsabil Sever Bocu.
Editor-proprietar George Nichin.

Untura de pește

cea obicinuită are un gust și un miros atât de prost și e atât de grea de mistuit, încât adeseori nici nu poate fi gustată de copii și pacienți gingași. Puterea mare de tămăduire și de nutrire, pe care o posedă untura de pește o poate astăzi fie-cine gusta, căci preparată ca *Emulsiunea Scott* untura de pește nu mai are însușirile ei neplăcute. *Emulsiunea Scott* e gustoasă, ușor de mistuit și de trei ori mai cu efect, ca untura de pește obicinuită. *Emulsiunea* lui Scott nu pricinuește nici cele mai mici gfeutăți și are totdeauna efectul dorit.

Semnul, că *Emulsiunea lui Scott* e veritabilă este breveta: »un om, care poartă în spate o știucă mare«.

Cu provocare la foaia aceasta și trimițându-se 75 fileri taxă de timbru trimite franco un model.

Dr. BUDAI EMIL, »Városi Gyógyszertár«
BUDAPEȘT, IV. Váci utca 34—50.

Prețul unui flacon original G. 2-50
Se află în fie-careapotecă.

Nimeni să nu joace la nici un fel de loterie până nu cere informațiuni dela

VALUTA BANK, Váci-kör-út 48.

Căutăm agenți în provincă pe lângă condițiuni foarte favorabile.

Corespondență în limba română.

A apărut și se află de vânzare la administrația »Tribunei«:

Chestiunea de naționalitate.

De Br. Eötvös József,
tradusă de Sever Bocu.

Prețul 2 coroane plus. 10 fileri porto.

A apărut și se află de vânzare la administrația »Tribunei«

Românii din Bosnia și Hertegovina în trecut și prezent.

Comunicări făcute »Academiei Române« în ședința din 19 Octombrie 1904. Adăugate și întregite de Isidor Ieșan.

Se poate căpăta cu prețul de 1 Cor. 50 fil.

Plus 10 fileri porto.

Sa fondat la anul 1874.

HAINE

pentru bărbați,
juni și copii

din materie de cea mai bună calitate, cele mai moderne, cel mai bun croi, paltoane și pardesii de toamnă și de iarnă în cele mai favorabile condiții și mai ieftine prețuri la

Mantă bună, prețuri ieftine, serviciu punctual

Moskovitz Zsigmond

Liferantul inteligenței române

A * R * A * D,

Edificiul teatrului.

● Filiala în Piața libertății Nro. 1. ●

Toate vestmintele gata, la dorință se întocmesc conform corpului, fără alta renumerație.

În fiecare săptămână
MAFĂ NOUĂ!

Telefon Nro. 534.

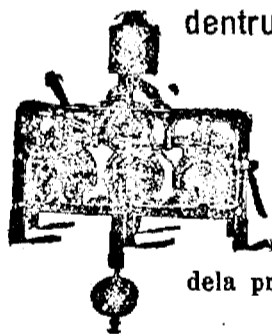
BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNEA SUMARĂ.

1905.		1906.	
3 Decembrie		25 Noembrie	2 Decembrie
111635236	79275236	119978449	119642514
1418772	32360000	602790	674414
69901328	Argint și diverse monete	91812475	91719413
23578086	Portofolii Român și Străin	31991375	31237260
11999776	{ *) Impr. contra ef. publice 10422600	11999979	11999979
15075400	{ " " " " în cont curent 20814660	14720335	14720335
2920477	Fonduri publice	2899824	2899824
5763898	Efectele fondului de rezervă	5814192	5823364
597656	" " " " amortisarea imob. și material	607154	607231
739947	Imobili	792447	807533
82981885	Mobilier și Mașini de Imprimerie	83626800	82746725
—	Cheltueli de Administrațiune	22318500	7312000
8586508	Depozite libere	5640102	3488262
27180870	" " & provizoria	21073699	19758836
362379839	Conturi curente	413878121	393437690
12000000	Conturi de valori	12000000	12000000
20110084	Capital	21628098	21628098
3039628	Fond de rezervă	3275468	3275468
241472430	Fondul amortisării imobilelor și material	267759330	263124190
1560783	Bilete de Bancă în circulațiune	1646498	1646498
1215029	Profituri și pierderi	1623427	1704711
82981885	Dobânzi și beneficii diverse	83626800	82746725
—	Depozite de retras	22318500	7312000
362379839	" " " & provizoria	413878121	393437690

Scomptul 5% *) Do bânda 5 %

Ceasornice de turn

dentru palate, case comunale, fabrici, locuințe private

regulează și aranjază mai favorabil

MÜLLER JÁNOS

succesorul lui Mayer Károly

dela prima aranjare cu vapor a fabricii de oroloage

BUDAPESTA,

VII., Csömöri-ut 50. (casa proprie).

Cataloge și specificări de prețuri trimite gratis și franco.

Au sosit becurile sistemul cel nou!

Cea mai nouă iluminare!

Becuri sistem „Auer“ putere raselor de 100 lumini pe oră - 3 fleri.

Cadouri de Crăciun:

ARGINTURI DE ALPACCA.

Obiecte de ornare

din metal, porțelan și sticlă.

Modele de rame pentru icoane.

Telefon pentru oraș și comitat 451.

GEBHART TESTVÉREK, ARAD, Piața Andrassy 4

prăvălie de porțelan, sticlă, oglinzi, rame și candelabre, îndepindere de sticlărie (Hotelul „Pannonia“).

Riedl Ödön

fabricant de pieptene

mare magazin de pieptene

precum

articoli de pieptene

de tot soiul pentru optici,

sponghe, săpunuri

și mare asortiment de articoli de toaletă.

Dregeri se primesc și se compută în prețurile cele mai ieftine.

LOCALITATEA:

Arad, József főherczeg-ut nrul 9.

Casa contelui Forcia.

Alianța Măestrilor de Mobile din Arad

vis-à-vis cu ușa principală a teatrului.

Recomandă bogatul magazin de mobila cea mai modernă, lucrată exclusiv de
maiestrii aradani

mare asortiment de perdele

diferite covoare și couverturi

din scopul nostru a aduce în contact direct publicul cu maiestrii, punem la dispoziție
onoratului public.

Mobila cea mai bună cu prețurile cele mai favorabile.

Cu planuri servim gratuit!

Cu planuri servim gratuit!

Protejarea onor. public o cere:

Az Aradi Butorkészítő Iparosok Szövetkezete

mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja.

Splendida iluminatie seara până la ora 11

TELEFON 81-31.

Beitz János

strugărie și fabrică de cheiu și bile de fildeș pentru biliard

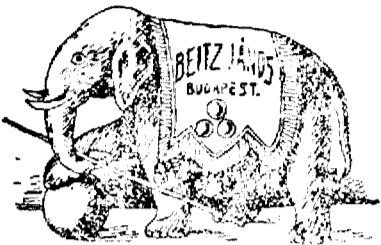
VII., str. Akác nr. 52 **BUDAPEST** VII., str. Akác nr. 52

Bile de fildeș pentru biliard, cheiuri, domino, șac, piele veritabilă franceză pentru cheiu, cretă verde și vinată pentru cheiu tot felul de proviziuni pentru fumat, bile „LIGNUM SANCTUM“, mare asortiment de păjuși de lemn de carpin și corin
In magazin se pot găsi cheiuri întrebuințate și bile de biliard.

Bile întrebuințate se cumpără pe lingă prețuri bune și se schimbă.

Piază cea mai bună de Kamgar și Tuffel pentru masă de biliard se poate găsi ori și cind in magazinul meu.

Modele gratuit.

Fabrica de cuptoare din Meidinger a lui

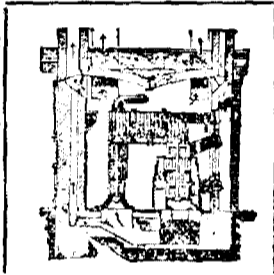
KOCH JENŐ

Budapest, V., Balthory-utca 9.

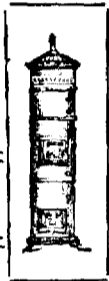
Primește aranjamente pentru încălzirea cu aer a castelelor, caselor de familie, biserici, teatre, hoteluri etc

Telefon 8-69.

Telefon 8-69.

Catalog despre cuptoare Meidinger la dorință trimit gratuit.

Planuri pentru aranjamente de încălzire din centru se fac gratuit.

TELEFON Nr. 87.

Schaefer Richard Géza

lacătuș de edificii, canale și apaducte

Arad, Strada Bathyányi Nro. 17.

Preșătește din fier bine bătut: grilaje la fluviu, — — trepte, balcoane, și pentru bănci. — —

Primește spre efectuare ori-ce forme de fer, acoperișuri și rame de ferestri, întărind prin fer ferestri și uși. Construcție de apaducte, eșitoare fără miros, pisoare, lavortoare, scăzi în orice formă și mărime. Aduce și face fântâni cu tragere spre orice scop. Atelier expert. Mare magazin de — — — tuburi de piatră smălțuită. — — —

TELEFON Nr. 87.

INTERVIAT
LA 1883

Dipl. de onoare
Lovrin 1902 —
Medalia de aur
Timișoara 1891.

Telefon pen-
tu comitat și
oraș nr. 498.

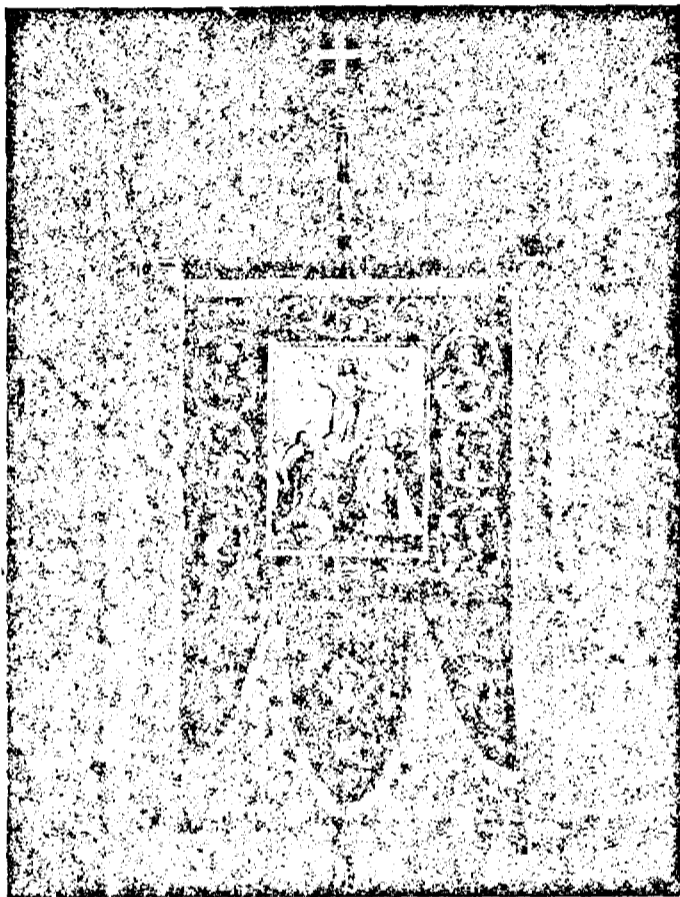
Szobotha
Sándor

pregătitor de
odăjdii și adju-
turi bisericesti

croitorul
teolog epi-
scopesti din
Cenad, lito-
rantul Excel.
Sale episcop
Bessewffy
din Cenad.

TIMIȘOARA-
CETATE

în teologie.

Recomandă magazinul său bogat în atențiunea binevoitoare atât a preoțime cât și a aceloră, care voesc se cumpere pentru biserici capele, sau societăți del înmormântare

odăjdii, steaguri, cruci

statue sau altfel de ajustări bisericesti

tot astfel marele său asortiment pentru materiale necesare la formarea adju-
tărilor bisericesti.

Pentru liferările mele iau răspunderea. — Servese bunuros cu catalog bogat ilustrat.

Telefon 20-45

Paul Boháček

Telefon 20-45

turnătorie de metal și bronz fosforat
Budapest, VI., Rőppentyú-utca 23.

Produce: Bronz fosforat original, Bronz mineralist, Aramă roșie, Aramă galbine, Bronz mangan, Aluminu curat, Orig. „Exact“ Compozițiunii de magazin după deseneuri și modele în bucați brute de aramă, precum și prelucrate gata. Articole de calitate.

Correspondență germană, ungurească și franceză.

Nu-ți asudă mai mult
picioarele

dacă întrebuințezi

„Sudin“

cel mai potrivit medicament al
timpului modern contra asudării
mânilor și a picioarelor. După in-
trebuințarea unei sticle, deplin
succes.

Prețul 1 cor. cu pene cu tot.

Pregătitorul :

Dacă vei întrebuința distrugători
de bătători numit

„Togo“

fără nici o durere te vei scăpa
de bătători.

Prețul unei cutii 1 cor.

Acesta e pregătit — și adus în
circulație după metodel profeso-
rului japonez Dr. Takacu — de
câtre

Farmacistul **Nagy Kálmán Nyiregyháza**

— Expediție promptă prin poștă. —

Să părtinim industria din patrie!

Prăvălia cea mai mare de cufere
din Seghedin este alui

Szegszárdi József în Szeged
Iskola-utca nr. 25, vis-à-vis de „Hungaria“.

Recomandă în atenția P. T. public din provinciă enfe-
rele sale de drum, portmoneuri de toaletă, port-
moneuri pentru acte, și cați și pentru aparate
propriu, în asortiment bogat, în deposit — asemea reco-
mandă țititoare e sale de bastoane, de ploiere și de arme,
cu prețurile cele mai moderate.

Comandele din provinciă se esecută punctual și repede.

Să părtinim industria din patrie!

Serviciu solid — lucruri distinse.

Serviciu solid — prețuri moderate.

Prima Lugojană fabrică de cement și betonizare, întreprindere pentru edificări.

Fabrică în drumul Buziașului
în fața casei de vamă.

KNOTT JOZSEF

Cancelaria de zidire:
Telefon-nr. 119

În fabrica mea sunt aplicați numai indivizii cei mai buni de lucru din capitală și mă rog, că precum până aci, așa și de aci înainte să fiu cercetat cu toată încrederea.

Primesc toate lucrurile aparținătoare acestei branse și susțin o magazină bogată de cement pentru țevii, sirme, trepte de piatră, vâlae, petrii la hotare, sămănătoare, fundamente la cuptoare, cruci la morminte. — Primesc mai departe edificare și betonizare de poduri mai mari și mai mici, conducere de ape, vaduri, podimentare de terase, provederea pe din jos a păreților cu table de mozaic, precum și cu table de cement în diferite culori.

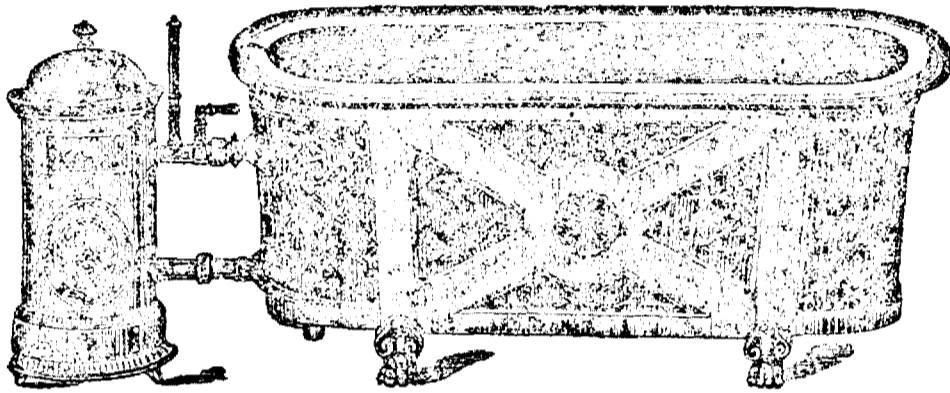
Vinderea în mare și mic a cementului de Portland și România.

Pentru pregătirea și calitatea celor aici înșirate primesc și oferesc garanție.

La dorință servesc bucuros cu planuri și pliniminare de spese.

Vană de scăldat cu încălzitoare cu cuptor ce încălzește jur-
impjur dela 50 cor. în sus

Asortiment mare în tot felul pe vane, precum: vane atârinate, vane de șezut, vane pentru copii, etc. Primesc instalare de apaducte, de closete engleze și de pompe.

LEFKOVITS ADOLF Budapest, VII., Wesselényi-u. 51 Tr.

Preț-curent gratuit și franco.

Cea mai bună

Harmonică

— din lume —

să poată căpăta cu prețurile cele mai eficiente în
depositul de muzicalii ungurești a lui

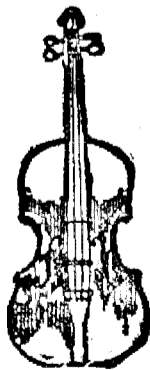
REMÉNYI MIHÁLY

Budapest, Király-utca 58. Tr.

Mare magazin de violine, cimbalme, instru-

mente de suflat
din lemn și
aramă, har-
monii și forte-
— pian. —

Reparări și renovări se execută de măe-
strii specialiști repede și cu preț moderat.

Reînnoirea orchestrelor muzicale cu instrumente pe lângă
cele mai eficiente prețuri de fabrică.

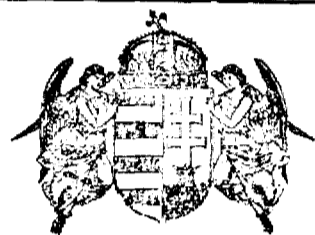
Dobe pentru sate și cornuri de suflat.

Pentru fiecare instrument muzical să se ceară catalog separat.

Export în mic și mare în toate părțile lumii.

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpesta în 1896.

**TURNĂTORIA
DE CLOPOTE**

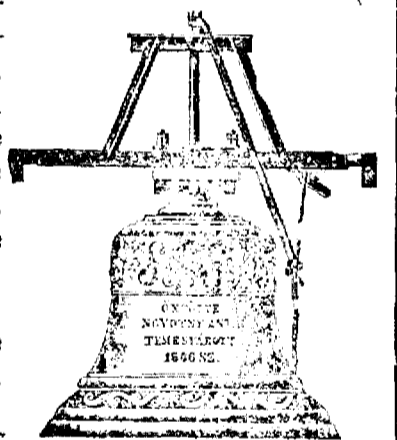

Fabrica de
scaune de fer
pentru clo-
pote - - alui

ANTONIU NOVOTNY

TIMIȘOARA-FABRIC

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la
turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clo-
pote întregi, armonioase, pe ga-
ranție de mai mulți ani provă-
zute cu ajustări de fer bătut,
construite spre a le întoarce cu
ușurință în orice parte iudată ce
clopotele sunt bătute de o latură
fiind astfel mântuite de crepare.
Cu deosebire sunt recomandate
CLOPOTELE GĂURITE
de dînsul inventate, și premiate
în mai multe rânduri, cari sunt
provăzute în partea superioară —
ca violina — cu găuri ca figura S
și au un ton mai intensiv, mai adînc, mai limpede, mai plăcut
și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu,
astfel că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton
cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemul vechiu.

Se mai recomandă apoi pentru facerea scaunelor de fer bătut, de sine stă-
tător — pentru preajustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut
ca și spre turnarea de toace de metal. — Preț-curentul ilustrat gratis.

Toată imitarea sau reproducerea va fi pedepsită.

Unciul veritabil e Balzamal Thierry

provăzut cu marca „Călugărița verde” sub scutul legii
Cel mai vestit și neîntrecut medicament contra peritur
bațiunilor de mistuire, sgârșiri de stomac, colică, ca-
thar, dureri de pept, influență etc. Se capătă în 12 sticle
mici, sau în 6 duble, ori în una mare deosebită provă-
zută cu incuetoarea patentată. Prețul 5 cor. cu porto.

Unsoare Centifona Thierry recunoscută ca „non plus ultra”

contra rănilor vechi, aprinderi, vătămări, răniri, precum
și tot felul de umflături. 2 borcane cu 3 cor. 60 fl. cu porto.

Banii se trimit înainte ori se ridică prin rambursă.

Apotheca Thierry în Pregreda lângă isvorul mineral
de apă aeră ROHITS.

Broșuri cu mai multe mii de mulțumiri se trimit gratis și franco.

Depozite în următoarele apotece: în Budapesta la **TÖROK JÓZSEF** și
EGGER LEO și în Arad la **FÖLDES KELEMEN** și la **HAJOS ARPAD**.

Szabó József

măstru arhitect-zidar

Cancelaria: ARAD, Vécsey-utca 6a.

Primește spre efectuare tot felul de lucruri ce aparțin specialității arhitecturii.

Planuri după stilul cel mai modern. La dorință pregătește și preliminar de spese.

Servește cu deslășiri la tot felul de afaceri aparținătoare ramului de arhitectură.

Schițe de planuri pregătește gratuit.

Cu stimă: **Szabó József,**
arhitect-zidar.

Institut de vindecare și creștere pentru epileptici

la băile dela B A L F.

Aranjat pentru 200 bărbați și femei bolnave, pe paza ordinului ministrului de interne Nr. 56,445/1903 și din 17 Iunie 1903. Prețul de îngrijire: **clasa I pe an 1600 cor., clasa II pe an 1000 cor., clasa III pe an 600 cor.** Afara de aceste clase se mai pot primi bolnavi săraci, însă pe sarcina fondului regnicolar pentru îngrijirea bolnavilor. Pentru primire în forma aceasta însă fiecare bolnav are a se însinua separat prin rugare, pe baza ord. ministr. de interne de dtdo 28 Octomvre 1903 Nr. 97,221/IVa. Cu îngrijirea bolnavilor sunt concrezute maicile ordiului Franciscan din Puda. Cu prospecte și alte deslășiri servește **Dr. Wosinski István**, propr.-director al bailor Balf. Poșta, tren, tel-telefon loco.

Staffner Sebestyén atelier de gravură

Oroszlán-u. 13. SZEGED Kárász-u. 14. sz.

EXTRAORDINAR! Gravuri artistice în oroloage, monograme, couvece și embleme din aur și argint. Efectuarea monogramelor, emblemelor și a lucrurilor de Damasc, în mod prompt și artistic, în aur, argint, și preste tot în orice metal, după planurile și desemnurile cele mai noi. Clichée de metal și lemn. Modele necesare pentru forme. Sigile și peceti din oțel și aramă roșie. Inscriptii pe uși și mașini. Primesc spre efectuare modele de aramă roșie și umplute, precum și alte gravuri în sticle, os de elefant, scoică, etc. și le și lucru în modul cel mai artistic.

Serviciu constientios și prețuri ieftine!

Un băiat care știe vorbi românește se primește de învățacel.

— FONDATĂ LA 1900. —

NAGY PÁL

Pictor, vopsitor de primul rang în SZEGED.

PRIMEȘTE: Pictare și măltuire de biserici, castele, edificii corăspunzător cerințelor moderne în execuție artistică. Table de prăvălii pregătesc în execuția cea mai bună și ieftină pe lângă răspundere de 5 ani. — Planuri fac gratuit.

Cu stimă:

NAGY PÁL.

Cel mai bun și mai ieftin a sortiment pentru procurarea ornamentelor bisericesti, pentru toate bisericile greco-or. române și sârbești, și anume:

odăjdii colorate și negre, acodereminte, prapori mari, steaguri pentru biserici, candelă, cruci, baldachin, ripide, icoane sfinte, icoane ruse-ti de tot felul, icoane istorice etc. etc.

In atelierul meu pregătesc cel mai bogat iconostas și morminte sfinte pe lângă prețurile cele mai avantajoase.

Cele mai moderne pălări preotesti.

Haine pentru onii preoți, braue și camiface. Pregătesc bine și prompt vesminte preotesti, căci am un er-ditor foarte istoi. La dorință dau detaiuri și tot felul de modele. Asigur cumpărătorii mei, că vor servi în modul cel mai bun, căci am numai materia de prima calitate și cea mai bună; dar vând mai ieftin ca ori unde în alt loc. Comande esecut momentan în modul cel mai prompt și mai constientios.

Catalog ilustrat trimit gratuit.

Cerând comande abundante, rămân cu stimă

Nicola Ivkovics, Ujvidék

strada Duna, casa proprie.

Dela 1 Noiembrie Prăvălie de geamantane, am mutat în piața ANDRÁSSY Nr. 22. pielărie de artă, șea și curele.

LIFERANTUL ARMATEI COMUNE C. R.

Recomand în atențiunea binevoitoare a onoraților mei cumpărători

cercetarea prăvăliei mele de geamantane, pielărie de artă, șea și curele

aranjată după modelul celor din capitală conform rece-riințelor moderne

în Arad, piața Andrassy 22.

Mag zin de tot felul de geamantane și pielărie de artă, h murl pentru cai de rând și cai de călărit, instrumente pentru g ajuuri și pentru îngijirea calilor, articole de artă și sport. Toate cele necesare în o șea ofte ească sau domnească.

Comandele se efectueasc pe lângă re-pundere, prompt și prețuri ieftine.

Probați să vă convingeți!

Ori ce renovare ce se ține de această branșă se efectuește imediat pe lângă prețuri moderate.

Cu stimă: **Bérczi Pál,** — A R A D, —
piața ANDRASSY 22.

Un talp bere de curte 8 cr.
O halbă 13 cr.

Avis!

Avis!

Cu deosebit respect aduc la cunoștința distinsului public, că

berăria orășenească de sub teatru

am luat-o în arândă

și acea voi ajusta conform tuturor rece-riințelor moderne. Din ziua aceasta voi avea cea mai excelentă bere de Kőbánya a primei societăți ungurești pe acții așa numită

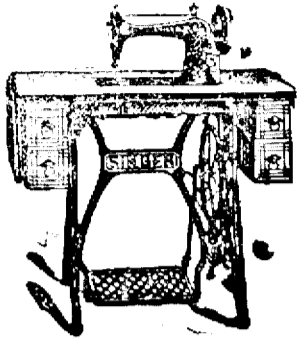
BERE DE CURTE

apoi vinurile de sub podgorie de cea mai bună calitate. Cuina pe lângă prețurile cele mai ieftine totuși va corespundne cerințelor moderne.

Cu deosebită stimă: **Kánya Géza.**

Un talp bere de curte 8 cr.
O halbă 13 cr.

Masini de cusut SINGER

sunt cele mai bune

cadouri de crăciun.

Masini de cusut. Societate pe acții. SINGER & Co.

Arad, József Főherczeg-ut

Casa contelui Porcia, vis-à-vis de biserica Evanghelică.

La expoziția din Paris 1900 a câștigat „Grand Prix“.

Ioan Francisc Kwizda

furnisorul curței c-reg. austro-ung., reg. române și
prine. bulgare

farmacist cercual în Korneuburg
(lângă Viena).

Restitutions-Fluid de Kwizda

este apă de spălat caii,
brevetată ces-regală.
O sticlă costă 2-80 cor.
De 40 de ani se folosește în staulele de
curte, în grajdurile mai
mari ale singuraticilor
și în ale miliției, ca în-
tăritor excelent, la în-
țepinirea mușchilor,
etc. la adărsări are re-
sultat minunat, căci face
ca caii să biruie mai
multă muncă.

Numai având breveta
alăturată e ve-
ritabil Restitutions-Fluidu e Kwizda.

Să trimiți preț-curante cu icioane grafit și franco
Deposit general: Iosif Török farmacist, Budapesta
Király-uteza 12, Andrassy-ut 26.

Vite nobilitate

Ca în anii
trecuți, așa
și acum
au fost

Prima pepinerie cu vite nobilitate
de pe Tarnave

Proprietar FR. CASPARI, Mediaș 19 Ardeal

Singură în toată Ungaria, care au liferat muș-
terii vite nobilitate sănătoase, diferite
sorturi nobilitate. Și în viitor numai exclu-
siv la această școală de viticultură se ca-
pătă cele mai bune vite de diferite sorturi
nobilitate pentru Vin, Vin-Dessert și Extra
sorturi de vin de masă. Proprietarii de
vii au avut rezultate minunate cu sădirea
de astfel de vite.

La cerere se trimite catalog ilustrat, franco
și gratis, cu multe scrisori de mulțumire și
recunoștință.

GROSZ NAGY FERENCZ

farmacie și laborator
de articole cosmetice

DEBRECZEN, colțul străzii Șaş

recomandă cele mai renumite medicamente ale sale.

132 de ani cu bun renume!!

Hajdusági
Bajuszpedrő.

Pomadă de mustață
DE HAJDUSÁGI!

Mustața e frumoasă
dacă întrebuințezi

pomada Hajdusági,

cea mai bună pentru creșterea și potrivirea muste-
țelor, pregătită din materie neunsuroasă. Efectul
se vede foarte lute și cu siguranță. Scutit prin
lege. Un borcan 50 fil. Prin poștă se trimite numai
3 borcane cu 2-15 Cor. Pe lângă rambursă gratuit.

Mai mulți de o mie de medici renumiți re-
comandă și comandă pacienților lor

Balzumul reșesc

contra podagrei și a reumei,
recunoscut mai bun medicament de în-
treaga lume.

Védjegy.

O sticlă 2 cor. In provincie 2 cor. 50 fil. 3 sticle 6 cor. 65 fil. pe
lângă rambursă gratuit. Medicament îngăduit de către ministrul de interne.

CREMA FÁY.

O mare bucurie poate fi pentru dame, că am în-
ventat un medicament, unicul, ce nu-i stricăcios
pentru pielea feței.

Știind că toate alifiile de pân'acum pentru înfrunșarea feței sunt
stricăcioasă, după multă străduință mi-a succed, se inventez un medica-
ment nestricăcios. Nu conține mercurul, prin urmare:

Crema Fáy e unica nestricăcioasă contra pistruilor, jubri-
ților și alte boale de piele.

Crema Fáy dealătură ori ce beșicătură, peclugini și ori
ce pată.

Crema Fáy face să dispară sbăcirurile, fața pielii o face mai
fină și mai curată.

Crema Fáy nu conține nici plumb nici mercurul, și astfel
nu e stricăcioasă.

Crema Fáy nu conține materii unsuroase, e în formă de spumă,
cu miros plăcut și nu face să lucească fața.

Crema Fáy se poate folosi și ziua, deoarece nu conține un-
soare și suplinește bine pudra.

Un borcan de CREMA FÁY 1 cor. Săpunul Crema Fáy, regele să-
punurilor de toaletă: 1 cor.

Pudra Fáy întrebuințată cu crema cu tot redă feței o culoare
frumoasă, purpurie. O cutie 1 cor.

Pentru sulemenirea feței

corespund trei culori, de-
schisă nrul 8, rosie nrul 12
și roșie închis nrul 18, deci la comanda rog să vă provocați la numerii.
Acestea alifii sunt atât de naturale, încât ori cine le poate întrebuința fără
se observa însă. — Uu borcan 4 cor.

Apă de pistui. Cel mai bun medicament pentru delaturarea a
pistruilor efect admirabil, căci îndată redă feței
culoare curată, și nu-i stricăcios. Prețul unei sticle 1 cor. 20 fil. Săpun
de fiară pentru aceasta apă 80 fileri.

Medicament pentru vopsirea părului în culori
blond, brunet și negru. Efect la moment. O singură vopsire e îndajuns, ca pă-
ră sau mustața o lună să aibă culoarea ce-o dorește. Nu inasprește pă-
rul. O sticlă cu medicament pentru ori și ce culoare 4 cor., ce
e de ajuns pe un an întreg.

Picturile Senega pentru piept. (Contra tusei și a
astmei.) — Iarna în-
deosebi pe vremea, când e noros mulți sufer de tuse, respinare nere-
gulată, astmă, nădușală etc. Aceste boale îl istonesc pe om în un
grad, că de multeori abea poate să doarmă, asudă, are dureri de cap,
spate. De toate acestea se poate mântui ușor, dacă întrebuințezi Pic-
taturile Senega pentru piept. Prețul unei sticle 1 cor. 40 fil.

Blenorrhin este cel mai bun medicament pentru boale venerice
atât la bărbați cât și la femei. În o săptămână
deplină însănătoșare chiar și la morburile vechi. Mare discreție,
pe din afară cu inscripție „Coloniale“. Prețul unei sticle cu cele necesare
ce ajunge se vindece pe femeie sau bărbat, 3 cor. 50 fil.

Pilule Resanguin, unicul medicament în caz de neregularitate
periodică, la dureri ascușe și la răceli
de acest soi. Inceată durerile, la moment redă sănătatea. — Un
borcan 2 coroane.

Picături indiane pentru dinți aiul NAGY. Frecând
gingivalele cu ele, du-
rerile de dinți provenite din ori ce cauză, ncteează la moment. O sticlă
70 de fil.

FARMACIA GROSZ NAGY FERENCZ DEBRECZEN.

La toate comandele liferarea se face cu reintoarcerea poștei
în întreaga țară.

Sa fondat în anul 1868.

BÁLINT JÁNOS

următorul lui
SILBERMANN J.

măiestru de cojoace și căciuli, precum și
instituit de plissé în
Temesvár-Gyárvaros

Andrassy-ut nr. 7, peste drum de frații Deutsch.

Recomandă magazinul său abundant ajustat cu tot felul
de fabricante proprii de
piei perziane, piei veritabile de Ardeal negre ș
feștite, piei de lipsca, căciuli pregătite din păr
nură Kriemer.

Mare magazin în tot felul de modă nouă de
pălării pentru bărbați și copii,
mai departe am piei veritabile din țară și străinătate,
precum perziane KRIEMER, fărbutite de Lipsca, precum
și de miel alb.

În institutul meu de plissé se primește tot felul de haine
pentru plissé, din loc și provincită.

— Prețuri moderate, serviciu prompt! —

desfacere în mic și mare. — Comandele din provincită se execută
prompt și repede.

Sirupul de miere de teiu alui HALAPI
aduce mari servicii celor tuberculoși, și ori și
cărui care tușeste, care e răgușit, răcit, fără
apetit și care slăbește.

De multeori o tusă neluată în samă și ne vătămătoare
e semnul tuberculozei.

Nimeni să nu aștepte înrădăcinarea răului, ci să-l stăr-
pească, dejă când incolțește, iar unde să observă, să fie
nimicit prin

sirupul de miere de teiu alui Haláp

care are influința sigură la dureri de piept, însă, răceală etc
Sticlă de probă 3 cor., sticlă mare 5 cor. — După trimi-
ere a banilor înainte se capătă numai

în farmacia „Apostol“, Budapesta
József-körut 64/29.

Vindecarea deplină a boalelor secrete!

Să nu progete nime într-o chestiune atât de gîngășă
să se prezente odată în persoană pentru că cu ajutoru-
instrumentelor speciale aduse din străinătate poți afla punctu-
l locu, cauza, răspîndirea și starea boalei, ori cât
ad ne d- a- fi boala înrădăcinată în organism. Pe baza
acestei examinări poți cu siguranță afla și calea pe care
ajunși la vindecarea răului, ceea ce fiecare o poate face
acasă fără de a-și împedea ocupațiunile. Dacă cineva
nu poate veni în persoană, atunci să-și deserie boala cu
deamăruntul și după ce va fi examinată va primi deslu-
șirile de lipsă și leacurile trebuincioase pe lângă ținerea
în cel mai mare secret în ser-soare pune marea de răs-
puns După încheierea curei, au la see ascrisori e se ard
rere expresă se retrimiți

Un astfel de leacitor și curător e institutul special
al drului alóez, medie de spital (udapesta VI Kere-
posi-ut 10) unde cu bunăvoință și conștientitate capătă
ori-cine (bărbat sau femeie) deslușit asupra vieții a-xuale
unde l se curată sângele boiav, nervii ise întăresc,
trupul întreg se eliberează de boala și suflul de chinuri

Fără conturbarea ocupațiunilor zilnice dr. Paló-z.
vindecă de ani de zile cu siguranță, rep-de și din funda-
ment cu metodu său propriu de vindecare și casurile
cele mai neglijate boalele de beșică, de țeve, de testicule,
de șira spinării, de nervi, urmările onaniei și ale stiliisul
lui, poala albă, boale de sânge, de piele și toate boalele ce
se țin de organele sexuale femești. Pentru femei e sale
de așteptare și intrare separată Consultațiunile le dă
înșuși dr. Palóez (dela 1 ore în. a până la amezai).

Adresa: Dr. Palóez medie de spital, specialist
Budapesta VII, Kereposi-ut 10.

COLUMBIA

escelent mijloc contra pișcăturilor de insecte și țintari.

Prețul împreună cu fliditățile aparținătoare 1 cor. 20 fl

Pastilla-Tannin

e unicul medicament cu efect în po- triva diareii copiilor.

Bucata cu 10 fileri.

Se capătă numai la unicul apothecar:

Rozsnyay Mátyás

Arad, Szabadság-tér.

LIPCSEI KÁROLY

LĂCĂTUȘ DE EDIFICII ȘI MOBILE

Pregătitor de griloaje de sîrmă, paturi și mobile de fier

Budapest, VII., str. Alsó Erdősor 1.

Pregătește tot felul de plăci de oțal nesur- etoare, vase de vapor, apoi mobile de fier, dricale de sîrmă, grilaj opinos de oțal, sîrmă, ciu- ruri, precum tot felul de lucruri ce cad în această branșă, pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Prețurile dricurilor de sîrmă: { cu ramă de fier bucata 11 cor. " " " lemn " 7 "

Pentru vinderea

Marelui magazin de asortiment de sticlă

de porțelan, maiolică, vase de piatră, obiecte de lux, vase, lampe de mase și candelabre, oglinzi, obiecte de argint, alpaca și nickel, decoruri pentru odăi și mese, acomodare pentru aranjamente casnice începând dela calitatea cea mai fină până la cea mai ordinară sunt neasămănător de convenabile.

Toate acestea se vînd cu prețuri foarte moderate — în prăvălia mea, situată pe Szabadság-tér 21.

■ Efectuesc foarte punctual comande de sticlărie. ■

Cu stimă:

KLOHS ADOLF.

Telefon-nr 469.

Telegr.-adr.: „Grüner-Varga“

Grüner és Varga Szeged

Cheque-cont la Posta Ungară 16.308, la cea Austriacă 99.403. -- Giro-cont la Banca Austro-Ung.

Manufactura de cânepă, in și justă.

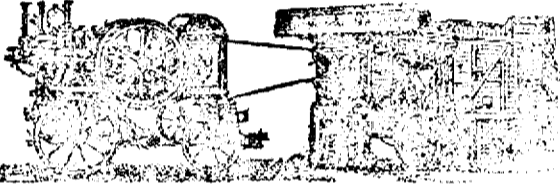
Tot felul de ștreanguri de cânepă, - ștreanguri de sarmă, - Gurtuni, - vadră din cânepă, - ață de țasut (sfoară), - cânepă și călți, - Dresni- saci, poneve, pânză jută pentru pachetare. Articoli pentru eco- nomii: ștreanguri pentru căruțe, mreajă de acoperit caii, hamace (pat).

SPECIALITATE: Mrege, leagăn pentru copii, legături pentru snopi.

Gele mai bune provisiuni

de mașini de treierat din lume.

Deplină responsabilitate pen- tru excelenta trierare.

Se pot folosi între case acoperite cu paie și fără permisiunea autorităților.

Distins cu 12 de premii

Recomandă pe lângă deplină responsabilitate și pe lângă pre- țurile cele mai avantajoase în rate anuale de 3-5 cele mai simple și cele mai perfecte

provisiuni de călcat cu motor

din motor, pre- cum cele mai per-

fecte motoare cu benzin-petrolin sau oleu de minerale.

Kállay motortelepe Budapest, Nagymező-utca 43.

Numai în aceasta colonie se pot găsi renumitele

motoare cu benzin, petrolin și oleu de minerale,

provăzute cu instrumente de stropire, ce se pot vedea, foarte acomodare pentru scopuri economice și industriale. Tot așa și provisiuni de treerat cu locomobile de ben- zin și cu electricitate.

Mare capacitate de muncă. — Prețuri ieftine. — Gele mai puține spese pe zi. Cine voește se cumpere motoare ieftine de construcție admirabile să se îndrepteze cu încredere cătră aceasta firmă de specialitate. Ca să putem răspândi cât mai mult motoarele noastre primim în schimb mașini de vapor folosite.

Fiți băgători de samă la adesa exactă

KÁLLAY motortelepe Budapest, Nagymező-utca 43 — Cataloage gratuit și franco. —

Oficina de dregere și magazinul cel mai vechiu de bicicletă și mașini de cusut.

Hammer Vilmos mechanist

Piața Szabadság nr. 7. **ARAD** Piața Szabadság nr. 7.

Asortiment bogat de mașini de cusut **SINGER și MINERVA.**

Unicul magazin de renumitele mașini de cusut **PFAFF.**

Cel mai ieftin mijloc de cumpărare de articoli pentru bicicletă și mașini de cusut.

● MARE OFICINĂ DE DREGERE. ●

In magazin se află mare asortiment de **gramofoane și plăci.**

— Condiții de solvire foarte avantajoase. —

Nu trebuie să comandați din Budapesta.

LIPP DEZSŐ

intreprindere de tocilărie • **GYŐR** • strada Kazinczy nr. 18.

Mare magazin de briciuri englezești de cea mai bună calitate, briceaguri de Sollingen, foarfece pentru cusut, crosetat, unghie, croit, păr și barbă. Mașini pentru tunsul părului și bărbii. Mașini automate de ras cu siguranță etc.

Primește tocilarea și acuzirea tuturor obiectelor de mai sus pe lângă prețuri ieftine.

Pentru un nou brici garanță de un an!

Comande din provincia eștăsească prompt și la moment.

Canforii și medicii au favoruri.

Bokor János

Fabricant de ardeiu --- în Szeged.

- Nr. 1. Ardeiu dulce de alui Bokor adevărat 100 Klg. Se poate comanda și în pachet de 5 Klg. — — — 1 Klg. 3-20
- Nr. 2. Ardeiu dulce pentru tocăni 100 Klg. Se poate comanda și în pachet de 5 Klg. — — — 1 Klg. 2-70
- Nr. 3. Ardeiu „Korona“ de jumătate dulce 100 Klg. Se poate comanda și în pachet de 5 Klg. — — — 1 Klg. 2-50
- Nr. 4. Ardeiu Extra, dulce, 100 Klg. Se poate comanda și în pachet de 5 Klg. — — — 1 Klg. 2-40
- Nr. 5. Ardeiu de specialitate, 100 Klg. Se poate comanda și în pachet de 5 Klg. — — — 1 Klg. 2-20

- Nr. 6. Ardeiu de roze, 100 Klg. Se poate comanda și în pachet de 5 Klg. — — — 1 Klg. 2—
- Nr. 7. Ardeiu regese, 100 Klg. Se poate comanda și în pachet de 5 Klg. — — — 1 Klg. 1-80
- Nr. 8. Ardeiu de comerț, I-ma calitate 100 Klg. Se poate comanda și în pachet de 5 Klg. — — — 1 Klg. 1-10
- Nr. 9. Ardeiu de comerț, calitatea a II-a 100 Klg. Se poate comanda și în pachet de 5 Klg. — — — 1 Klg. —70
- Ardeiu întreg, produs nou din Seghedin 100 Klg.

La cumpărarea a lor 25, 50, sau 100 Klg. cu 20 coroane mai ieftin.

Se cere corespondență ungurească și nemțească.

Oltoii de vie de vândut.

Am onorul a aduce la cunoștința D-lor proprietari de vie, că până ce mai am deposit din oltoii de vie din acest an, voiu vinde oltoii frumoși cu rădăcină bogată de vie de vin și struguri confect.

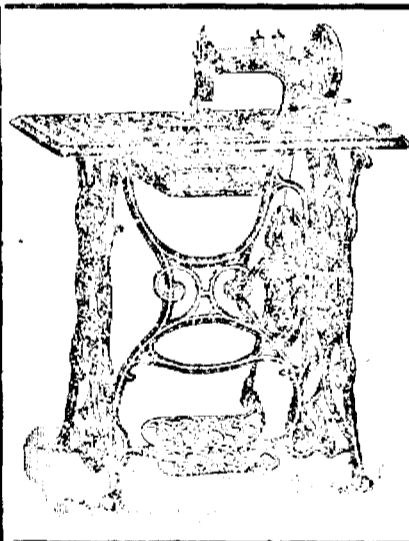
Pentru substituirea butucilor uscați în urma secetei mare recomand mai ales oltoii de vie cu rădăcină bogată, precom și mlădițele rădăcinoasă de „Riparia-Portalis“ și „Rupestris-Menticola“.

La cerere servesc Onor. cumpărători bucuroși cu metoda cu succes a oltoilor de substituit.

În privința soiurilor și a prețurilor servește cu deslușire mai detaliată

Winkler József, producător de oltoii de vie

Telefon 410. Arad, str. Batthyányi nr. 13. Telefon 410.

30 fl. Mașini de cusut.

Pe lângă responsabilitate de 5 ani o mașină nouă, familiară, veritabil

SINGER

cu armariu închis se poate căpăna numai la

SINGER A.

Budapest, VII., strada Akácza 55 și filiala din strada Sziv 42.

Dregeri a tot felul de mașini de cusut se primesc pe lângă prețurile cele mai favorabile și pentru munca mea (țiitoare) iau răspundere

■ Catalog gratuit și franco. ■

Rosenberg József

BAZAR

În piața SZABADSÁG

(lângă cafeneaua Pölzl).

Aduc la cunoștința onoratului public cumpărător, că

EXPOZIȚIUNEA DE GRĂCIUN

a bazarului meu din piața Szabadság

s'a deschis din ziua de azi. — Despre buna calitate și cantitate ori și cine se poate convinge.

Cu stimă:

ROSENBERG JÓZSEF.

Mare asortiment de GRĂCIUN și ANUL NOU.

PRĂVĂLIA DE FLORI

a lui **SCHVEFFER EDE**
ARAD, palatul Minorişilor.

TELEFON 337.

TELEFON 337.

Esecuție:

buchete și cununi după gust

pe lângă prețuri avantajoase.

Comande din provincie execut punctual.

== **Serviciu prompt.** ==

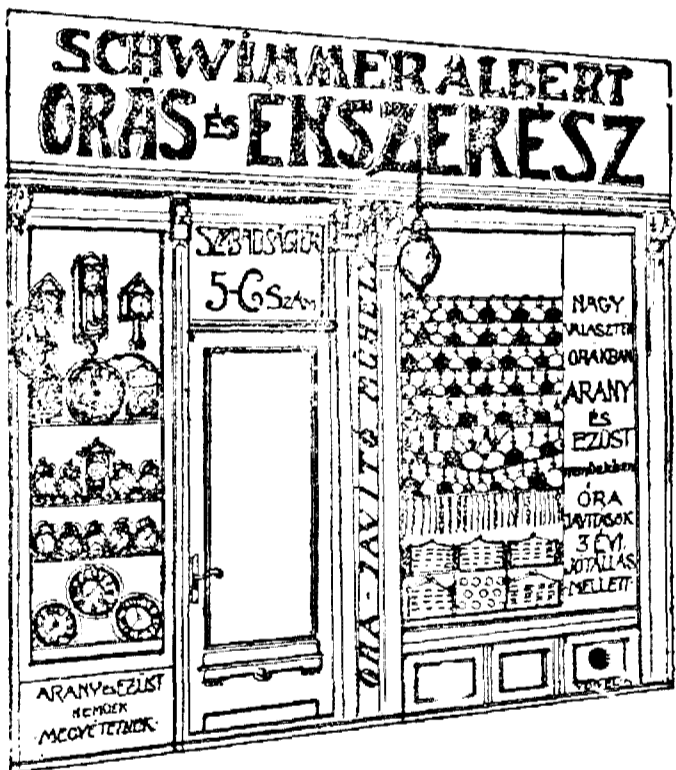
Tot felul de

drețere de oroloage

ce nu mai se poate închipui

numai 1 coroană,

sticlă pentru orologiu de buzunar, arătător 10 cr.

Rog să cercetați atelierul meu după acest chip postal.

Rog să cercetați atelierul meu după acest chip postal.

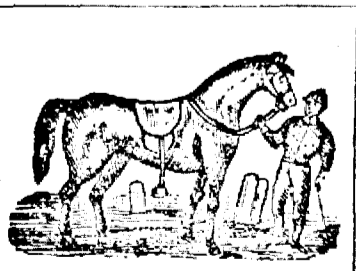
La orologierul **SCHWIMER ALBERT, ARAD**

SZABADSAG-TÉR Nrul 5-6.

Lângă cafeneaua Pölzl. Lângăcafeneaua Pölzl.

BENEDEK IMRE cure ar și șelar

SZEGED (casa Zsóter)

Hamuri, șele,

instrumente trebătătoare pentru călărit, drum și vânat, frâne și bicuți,

procovite pentru cai flou și i-fine, giamantane de călătorie, geante d

piele, portomonce, în mare sortiment.

Prețuri ieftine! Dresări se efectuează în mod grabnic și prompt La dorință cataloage ilustrate gratuite fără porto

Fondat la 1898.

Fondat la 1898

SPĂLĂTORIA DE ALBITURI

a lui

GROSZ FERENCZ

ARAD, Heim Domokos-utca 1.

Primește spre curățit cămăși, gulere manghete, haine de gală, vesminte de dame, perdele, și haine de bal, fără var de clor și cu prețurile cele mai ieftine.

== Albite în chip admirabil și surprinzător. ==

Primește comande din provincia spre curățire haine și albituri.

În loc la dorință hainele se aduc de acasă și se și duc acasă fără atare preț separat.

Pedagogi și teologi au favor de preț.

Fondat la 1846.

Telefon 25-37.

Pozdech József următor Thury Ferenc

Budapesta,

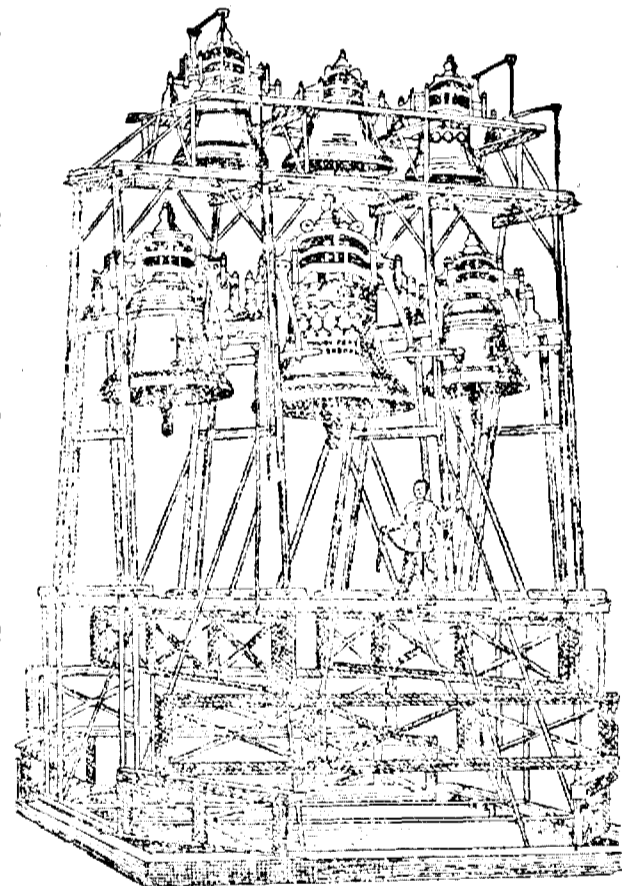
VI, Lehel-utca Nr. 8.

Mare fabrică de instrumente muzicale

de suflat,

turnătorie de clopote și metale,

făurărie și ajustărie de clopote cu brevet.

==== Catalog și preliminar de spese trimite franco. ====

Primul institut sudungar de auritură artistică alui **E. I. SPANG**, auritor bisericesc,

(casa proprie) Str. Gărei no. 10. TIMIȘOARA (fabric)

Premiat cu diploma de onoare și cu medalia de aur București, și cu altele medalii de argint, la diferite expoziții

Se recomandă pentru gătirea de tot felul de lucruri în arta sa și anume:

altare noi și vechi (temple), tronuri, străni, amvoane, șesnice, rapizi, prapori, cruci de turnuri, plafonturi, decorații de perete, etc.

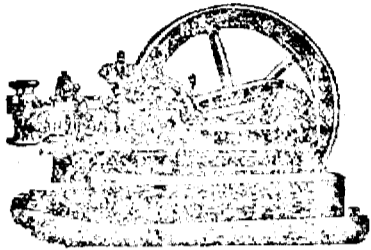
Assael Jakab Fiai

atelier de mașini, pregătitor de motoare
cu gaz și benzin

ARAD, Piața Andrásy Nr. 17.

Pregătim tot felul de mașini după model sau desen, tot așa efectuăm și dregerea conștientoasă

de locomobile, mașini stabil și de trierat, motoare

Pregătim răspute de cucuruz nouă și după modelele noastre proprii.

Atelier de dregere pentru tot felul de mașini pentru economie. — Cele trebuincioase pentru meri, precum și transmisii și roțile pregătim ieftin și prompt.

Tot astfel primim transformarea a tot felul de motoare de gaz, petrolu și benzin.

UNSOARE DE PORC.

Unsoare de porc proaspătă de I-a calitate, acasă pregătit	C. fil. 1:48
Slănină proaspătă, bună pentru unsoare, nesărată, cu soric fără cap și pânțe	1:36
" nesărată, pentru unsoare, fără soric	1:40
" sărată, albă, grasă, fără cap și pânțe	1:36
" de jumătate groasă, fără cap și pânțe.	1:36
Slănină afumată groasă, fără cap și pânțe	1:48
" pentru pâne în fâlii de 50 cm. lung și 15 cm. lat	1:48
Slănină, papricaș de dobrîin, în fâlii subțire	1:60
" cu aiu	2:—
Cârnaț afumat din cărna de porc, se poate mânca așa, în bucăți lungi	1:84
" " " " pentru fiert	1:84
" " " " cu păreche	1:92
Șuncă afumată, fâlii și coastă fără slănină, uscată	1:60
Salamă de I-a calitate, product unguresc.	
Crinolin	1:80
Caș de șuncă, cărnaț vânătoreșc etc.	1:80
Cârnaței cu hirean, părechi mici 10 fil., la 50 părechia	—08
" " " " mari 20 " " 50 "	—16
Salfalade " bucată " " 8 " " 50 "	—08

Liferează: **Balczár Lajos** pravălie de export Nyiregyháza. — Telegram-adr.: — Balczár heates Nyiregyh. Correspondență cât se poate în limba maghiară, seau nemțescă.

Ultoi de vii.

Colonia agricolă **HÁMORY** de oltoi de vie din Arad

liferează:

ultoi lemnoși

soiu curat oltoit pe Riparia-Portalis, de prima calitate, ultoi de rădăcină bogată pentru vin și delicată în calitatea cea mai bună — și

● în orice cantitate. ●

Deslușiri detaiate despre prețuri poți primi bucuros

în casa de sub nrul 3 din strada Deák Ferencz. Telefon: 229.

Preoții și învățătorii primesc 5%o rabat din prețuri.

NOU MOD DE VINDECARE!

Pentru vindecarea radicală

nervilor, morburilor sexuale, de piele și de sânge, dispoziții de slăbire, impotență

in urma nenumăratelor succese recomandăm cu căldură

institutul renumit de hydro-elektrotherapie

DR. MITZGER TIVADAR

Budapest, VI., Teréz-körut 44 (etagiul I).

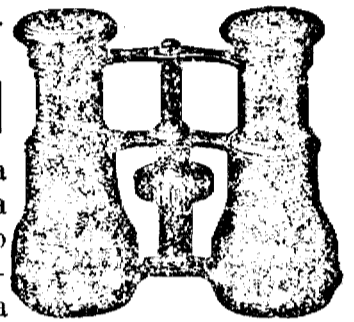
Institutul, care e ne intrecut in felul său, e aranjat conform celor mai mari succese tehnice și igienice pe baza modului de vindecare epocal „Kataphorese“. Acest mod de tămăduire vindecă in cel mai scurt timp ori ce boală și asigură cea mai perfectă însănătoșare. In urma rezultatelor grabnice și sigure, solvirea onorariului pentru vindecare se face numai după însănătoșare. — La epistole răspund gratuit. — Săli de așteptare și de consultare separate, separate locuri de intrare și eșire

Vederea cea mai puternică

se poate avea numai cu ajutorul

sticlei de cristal

ciselată foarte fin și probată ca perfectă, care se poate cumpăra în cadre deosebite și după o cercetare conștientoasă cu prețurile cele mai ieftine la firma

Hahn és Löbl

Telefon 149. in LUGOJ Telefon 149.
Comandele cu posta se efectueșc precis și prompt.

Unelte de fotografiat, gramofone etc. etc. se vind cu prețurile originale de fabrică.

Cataloge de gramofon gratis și franco.

Griziți la firmă!

Câteva cuvinte înainte.

S'a deschis târgul de Crăciun în bazarul de emu'are din edificiul teatrului. Aduc la cunoștința onoraților cumpărători, că în âst an nu voi deschide sucursală, astfel voi vinde exclusiv numai în bazarul bine apreciat din edificiul teatrului. Tot odată aduc la cunoștința publicului. Că cumpărările, luând în considerare micul spaț, să le facă mai îngrabă și prin această am hotărât, cu toate obiectele de jucărie și in frumșetare. Cari până acum le vindeam cu 8, 18, 30, 50 cruceri. și 1 fl., să le vând până în 10 a lunei vistrare cu 7, 15, 25, 45, și 90 de cruceri. In acel mai apropiat in-serat al nostru voi putea servi cu catalog mai detaliat.

REICH EL,
in edificiul teatrului.

Tot aici află aplicare două fete. Cele cari or mai fost în pravălie de acest fel, vor fi preferite.

Griziți la firmă!

In atențiunea comunelor bisericesti!

Pregătesc în timpul cel mai scurt posibil după comandare, în ori ce stil, edificii, decorări externe și interne, statue de biserică, de grădini și de salon, după modeluri sau turnare, morminte frumoase de peatră sau cement dela 50 cor. în sus, precum ori și ce se ține de sculptorie.

Osváth I. Antal, sculptor

Nyiregyháza, strada Kossuth nr. 51.

Frideric Hönig

Turnătorie, fabrică de clopote și metal, arangeată pe motor de vapor.

Arad, strada Rákoczi Nr. 11-28.

S'a fondat la 1840.

Premiat la 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

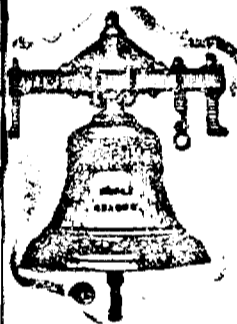
Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de platire — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au avantajul că față cu ori-ce alte clopote, la turnarea unuia și aceluiași clopot tare și cu sunet adânc — se face o economie de 20—30% al greutatea metalului.

Recomandă tot-odată clopote de fer, ce se pot învîrți și postamentele de fer, prin-

căror întrebuițare clopotele se pot scuti de crepat și chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără-ca să se clătine turnul.

Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învîrți, cum și turnarea din nou a clopotelor vechi, sau schimbarea lor cu clopote nouă pe lângă o supra-solvire nelsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimit gratis.

P. T. D-le!

Am onorul a aduce la cunoștința P. T. Public, că în loc, Ujtelep, Part-utca nr. 4 — sub firma recunoscută de autorități —

TIVADAR SANDOR

la 1 Septembrie am deschis o întreprindere

de lumină electrică, de telefon și sonerii.

Primesc și pregătesc aranjamente de lumină electrică, de transmisiuni, telefoane, de parafulgere și struerii de casă. Strămut candelabre de gaz și petrol în de cu lumină electrică. În deposit am reflectoare, aranjamente de lumină electrică și de sonerii de casă.

Mai am în deposit uneltele de lipsă pentru lumină electrică, pentru telefoane și sonerii, precum tot felul de suluri de cărbuni pentru reflectoare, lămpi și materii de instalare.

Planurile și proiectele de spese le fac gratuit. Că merit încredere dovedește, că la societatea pe acții „Aradi Villamossági R.-T.” am fost aplicat 8 ani ca instalator.

Rugând sprijinul P. T. public, sunt

Tivadár Sándor,
Instalator electric.

Din 1 Octobrie cancelaria, depositul și atelierul meu vor fi în str. Weitzer János (palatul Minorităților) nr. 10 și până atunci mă rog a săvârși comunicatele de telefon și comanda prin dl RADU GYULA, nrul telefonului 238.

Nouă mină de marmoră.

Am onoare a aduce la prealabila cunoștință a publicului din loc și provincie, că

în Arad, strada Wesselényi No. 1.

am sortat corespunzător împrejurărilor de azi o

mină de marmoră

unde primesc spre efectuare ori-ce lucru aparținător industriei de marmoră, precum: Mobile de marmoră, întocmiri de scâlzi și scaune pentru măcelărie, întărirea pereților prin marmoră, marmoră pentru mese, etc. etc. etc., în cea mai bună calitate și în ori-ce culoare. Preț moderat, serviciu prompt.

Cu stimă: **Binda Angelo.**

Hopp Károly

cancelarie tehnică

ARAD, STR. SZÉCHENYI Nr. 5.

Planuri și execuții: Pentru provedere cu apă și iluminare, și pentru colonii de motoare etc.

REPREZENTANȚA
fabricelor de specialitate de prima calitate.

Câți suferitori sunt

cari mereu caută leac de vindecare contra boalei lor și abea poate să găsească adevăratul leac. Miile de epistoale de recunoștință adevărate, că contra durerii de

muschi, rupere și la alte dureri provenite din răceală unicul medicament mântuitor și de dureri atințeri este

Spiritul vin galic de sanatorium a lui Fábian

Se poate comanda la **Fábian Lajos, Gyula** (cortul Békés) în comanda de 30 fil, 1 cor. și de 2 cor. Comanda prin postă peste 5 coroane, se trimite franco cu rambursă.

Pe durata sezonului
de Toamnă.

Fischer Simon

ARAD,
Szabadság-tér
nr. 12

Mare prăvălie de rufe.

Intre măcelari
rii Glück
Koch

Catalog de prețuri senzațional de ieftine.

Pentru copii clasă separată.

Cravate pentru copii!

Cravate de spălat (ciucur)	10 cruceri.
" " " regatta	15 cr.
" " " mătasă	25 "
" " " regatta	25 "
" " " plastron	29 "

Cămăși pentru copii!

Cămăși călcate albe	95 cr.
" din șifon veritabil	1.05 "
" " " cu piept moale	1.25 "
" de tot fine	1.45 "
Gulere și manșete de calitate foarte bună.	

Pălării pentru copii!

Pălării de toamnă	75 cr.
" negre și colorate	98 "
" mai fine	1.25 "
" elegante	1.35 "
" cu câptușală de mătasă	1.50 "

Găciuli pentru copii!

Găciuli de sport din pânură coțestă	35 cr.
" " " " vinată	50 "
" " " " cheviot	65 "
" de matroz din materie vinată și roșie	75 "
" din mătasă	1.15 "

Ploiere pentru copii!

Ploier din croise	95 cr.
" " clott	1.15 "
" " canelab	1.45 "
" " șerge	1.60 "
" " mătasă	1.75 "

Batiste pentru copii!

Batiste ilustrate	05 cr.
" din șifon alb	08 "
" " pânză	11 "
" " " mai fină	14 "
" " batist color at	15 "

Ghiozane (tașcă) de școală!

Ghiozane din pânză cernită	35 cr.
" colorate cu chipuri	45 "
" din pânză sculită de apă	50 "
" materie bună trainică	60 "
" " piele	75—1.50 "

Giorapi pentru copii cu patentă, făcuți de rob!

Giorapi cu prep după mărime	
" patent de calitate bună	12—27 cr.
" " " diamant negru	19—38 "
" " " cu călcăi dublu	27—45 "
" " de cea mai bună calitate	32—57 "

Deosebiți articlii pentru copii!

Nadrugi cu țituri de gummi	19—35 cr.
Briceag cu pieșele de os alb și șur	20—30 "
Perii pentru dinți	10—25 "
Portmoneu de bani din piele	10—50 "
Calamare de buzunar patent	25—50 "

Clasa modei de bărbați. Catalog ieftin!

Rufe albe bărbătești!

Cămăși colorate cu pept moale	1.15 cr.
" din șifon cu pept piquet	1.35 "
" " sephir englez colorate	1.45 "
" de tot fine cu asept damast	1.65 "
" speciale vârgate drapa	1.75 "

Pălării bărbătești noutăți!

Pălării barb. de calitate bună	1.25 cr.
" " " " mai sigură	1.50 "
" " colorate și negre, formă nouă	1.75 "
" " elegante, fină de lână	2— "
" " cele mai fine de iepure	2.50 "

Ploiere pentru bărbați!

Ploiere de croise	11.15 cr.
" bune din clott	1.35 "
" trainice din canela	50 "
" din mătasă gloria	1.75 "
" " " fină	1.95 "

Năframe pentru bărbați în depozit uriaș!

Năfrâmi de batistă frumoase	11 cr.
" " regatta	19 "
" " mătasă	25 "
" " " regatta admirabile	35 "
" din " curată	50 "

Diferiți articli de modă pentru bărbați!

Mare asortiment de articli, buc. ta	19—25 cr.
Țitoare de nadrugi de cal. bună	35—50 "
Legătore de cioapi " " "	39—50 "
Mulțime de nasturi pentru magnette	25—50 "
Ismene de köpper, calitate bună	95 "

Giorapi bărbătești!

Giorapi de maceo culoare naturală	19 cr.
" colorați și negri, părechia	25 "
" vargați de modă	29 "
" special, de cel mai nou model	35 "
" din ață curată	45 "

Clasa modei pentru dame.

Rufe albe femeiești!

Cămăși fem. din șifon, decorate cu broderie	85 cr.
" de madipul cu broderie minunată	1.15 "
" din pânză fină brodată cu mâna	1.50 "
" " batist franc. colorate	1.75 "
" " pânză de rumburg ptr trouseau	2.00 "

Diferiți articli de modă pentru femei!

Ploiere pentru dame	1.75 cr.
Brăue de mătasă negre și în color	50—95 "
" " " " cu gummi " " "	95—1.50 "
Giantă de piele mai nouă " " "	45—1.90 "
Cravate de mătasă și gulere.	

Giorapi pentru femei!

Giorapi legați negri și în colorii părechia	35 cr.
" după cea mai nouă modă cu vargi	39 "
" din ață curată	50 "
" " flor negru	65 "
" " " de tot fin	95 "